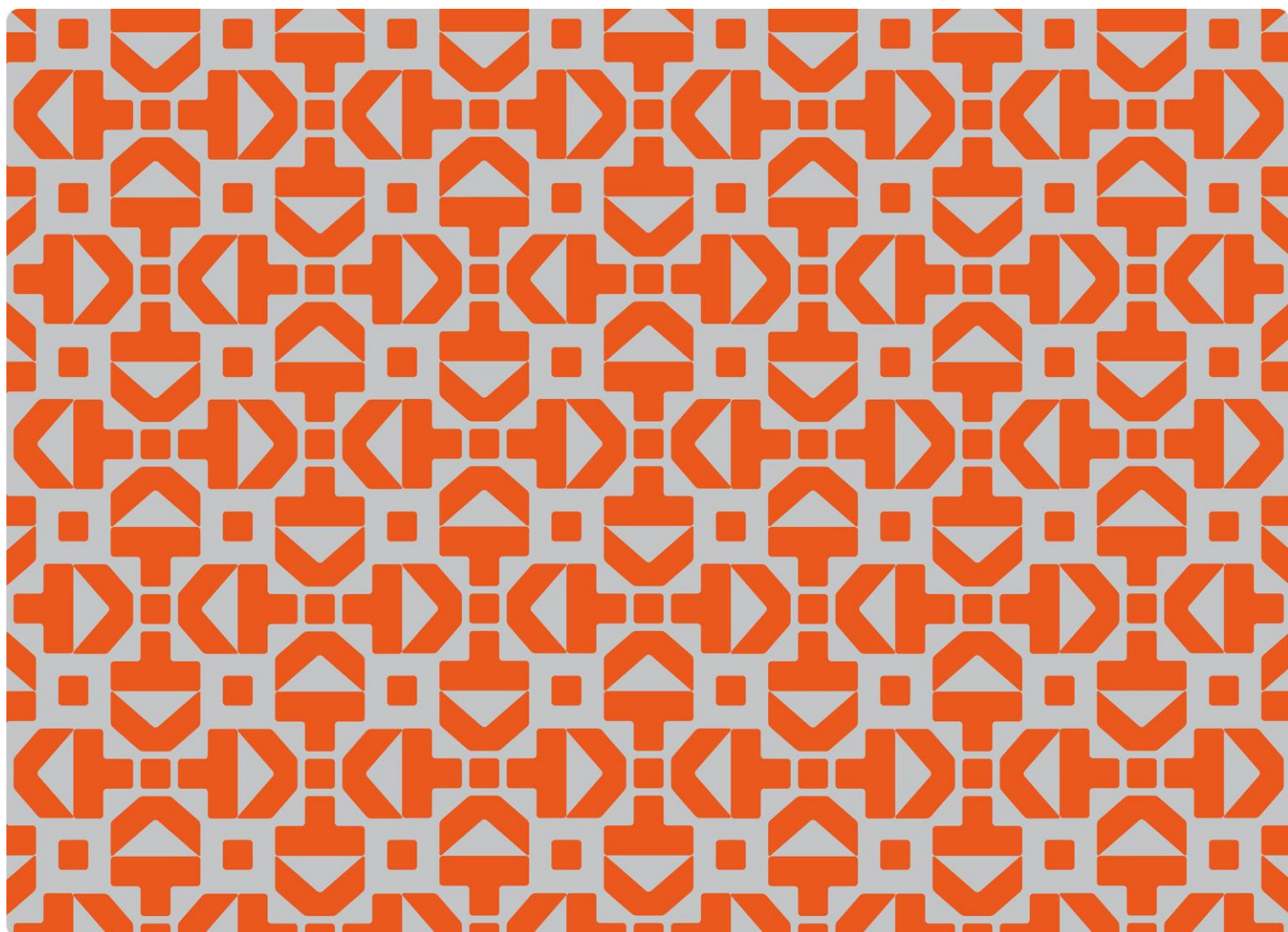

Vurdering av informasjonsoppgaver og -tjenester om godkjenning av utenlandsk utdanning

Særskilt oppdrag 2024-007

Vurdering av informasjonsoppgaver og -tjenester om godkjenning av utenlandsk utdanning

Særskilt oppdrag 2024-007

Helén Sophie Haugen og Andreas Snildal

Sammendrag

I tildelingsbrevet til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) for 2024, ber Kunnskapsdepartementet i særskilt oppdrag 2024-007, «Vurdering av informasjonsoppgaver og -tjenester om godkjenning av utenlandsk utdanning», HK-dir om å vurdere sine informasjonsoppgaver knyttet til godkjenning av utenlandsk utdanning i sammenheng med sine øvrige brukerrettede tjenester og å utrede en eventuell utvidelse av sine veilednings- og rådgivningstjenester om godkjenning.

På denne bakgrunnen har HK-dir utredet hvordan det gjennom sine informasjons- og veiledningstjenester kan bidra til at flest mulig med utenlandsk utdanning kommer ut i relevant og varig arbeid, både gjennom tjenester rettet mot enkeltindivider og tjenester rettet mot andre aktører som disse individene er i kontakt med (integreringsapparatet, arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner).

Utredningen identifiserer utfordringer med den nåværende innretningen av informasjonsoppgavene- og tjenestene i HK-dir og kartlegger informasjonstjenester blant andre aktører i godkjenningsfeltet, før den gjennomgår den eksisterende kunnskapen om informasjon om godkjenning, slik den fremkommer blant annet fra Riksrevisjonens undersøkelse om godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet og undersøkelser av godkjenningsordningene som er forvaltet av HK-dir. Utredningen kartlegger også hvilke informasjonsbehov som finnes blant sentrale aktører i godkjenningsfeltet, som godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker, høyere utdanningsinstitusjoner, fagskolesektoren, partene i arbeidslivet, fylkeskommunene og integrerings- og hjelpeapparatet.

Funnene i kunnskapsgrunnlaget og kartleggingen, viser at det er *manglende kjennskap* til godkjenningsordninger- og tjenester blant de mest relevante brukergruppene, at informasjonen er *fragmentert og spredt* utover mange aktører, og at *kvaliteten* på informasjonen er ujevn. Det gis dessuten lite informasjon til søkere om mulighetene et vedtak gir, og koblinger til andre brukerrettede tjenester er ofte fraværende.

På denne bakgrunnen ønsker HK-dir å bedre kvaliteten på informasjonen og å gjøre ordningene bedre kjent og mer brukervennlige gjennom tydeligere kommunikasjon og begrepsbruk, brukerrodding av nettsider og kompetansebygging blant enkelte brukergrupper. Videre foreslår HK-dir å

etablere en felles nasjonal informasjonsside om godkjenning, å videreutvikle landdatabasen med integrasjon til en ny og brukerrettet kvalifikasjonsdatabase, og å pilotere en utvidelse av råd- og turbotjenesten for arbeidsgivere til også å omfatte utenlandsk fagskoleutdanning.

I tråd med utredningens hovedfunn og de foreslåtte tiltakene, anbefaler HK-dir å gå videre med tiltakene langs to spor: *interne tiltak* som HK-dir vil prioritere å gjennomføre som nye initiativer eller i forlengelse av påbegynte prosesser, og *tiltak i samarbeid med eksterne aktører* som vil kreve involvering av Kunnskapsdepartementet og andre relevante virksomheter, og som kan føre til behov for tilleggsfinansiering.

Interne tiltak omfatter:

- Kommunikasjon og merkevarebygging av HK-dirs godkjenningsordninger
- Tydeliggjøring av begrepsbruken i godkjenningsfeltet
- Brukerretting av nettsiden *Godkjenning av utdanning fra utlandet*
- Videreutvikle informasjon om godkjenning på andre nettsider eid av HK-dir
- Gjennomføre kompetansehevende tiltak for integreringsapparatet

Tiltak i samarbeid med eksterne aktører omfatter:

- Et forprosjekt for etablering av en felles nasjonal informasjonsside om godkjenning
- Et forprosjekt for videreutvikling av landdatabasen med mulighet for å integrere den med en kvalifikasjonsdatabase
- Et pilotprosjekt for å utvide råd- og turbotjenestene til å omfatte utenlandsk fagskoleutdanning

Innhold

1 Innledning og problemstillinger	8
1.1 Kontekst	8
1.2 Problemstilling og avgrensninger	10
1.3 Direktoratets mål og oppgaver	11
1.3.1 Mål for de individrettede tjenestene	11
1.3.2 Tildelingsbrev 2024	12
1.3.3 Prosjekt sammenhengende tjenester	12
1.4 Godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner	13
1.4.1 Informasjonstjenester for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner	14
1.5 Tidligere undersøkelser og anbefalinger	15
1.5.1 Tiltak som er igangsatt etter 2019	15
2 Informasjonstjenester om godkjenning i HK-dir og blant andre aktører	17
2.1 Informasjonsoppgaver knyttet HK-dirs godkjenningsordninger	18
2.1.1 Nettsiden «Utdanning fra utlandet» på hkdir.no	18
2.1.2 Førstelinjen	19
2.1.3 Råd- og turbotjenester for utenlandsk høyere utdanning	20
2.1.4 Digital veiledning og webinarer	20
2.1.5 Foredrag og presentasjoner	21
2.1.6 Kompetansepakker på IMDi.no	21
2.1.7 Søkerportalen	21
2.1.8 Vedtak og informasjonsskriv	21
2.1.9 Andre tjenester i HK-dir som informerer om godkjenning	22
2.2 Informasjonstjenester om godkjenning hos andre aktører	23
2.2.1 Godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker	24
2.2.2 Universiteter og høyskoler	26
2.2.3 Fagskoler	27
2.2.4 Fylkeskommunene	27
2.2.5 Integreringsapparatet	28
2.2.6 Arbeidsgivere og bransjeforeninger	30

2.2.7 Andre aktører	32
2.3 Oppsummering.....	32
3 Eksisterende kunnskapsgrunnlag.....	34
3.1 Informasjon om og kjennskap til godkjenningsordningene	34
3.1.1 Søkere med utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet.....	34
3.1.2 Arbeidsgivere	36
3.1.3 Integreringsapparatet	37
3.1.4 UH-sektoren	39
3.2 Informasjon i vedtak om muligheter for arbeid og videre utdanning	40
3.2.1 Påbygging og komplettering av utdanning.....	40
3.2.2 Arbeid.....	43
3.2.3 Dokumentasjon av norskferdigheter	43
3.3 Fragmentert informasjon og sammenheng mellom tjenester	45
3.3.1 Mange søker på feil ordning.....	45
3.4 Internasjonale føringer	46
3.4.1 Konvensjonsforpliktelser.....	46
3.4.2 Funn og anbefalinger fra OECD.....	48
3.5 Oppsummering.....	49
4 Behovskartlegging	51
4.1 Omfang og utvalg av aktører.....	51
4.2 Gjennomføring av innspillsmøtene	53
4.3 Funn fra kartleggingen	54
4.3.1 Tilgang på relevant og brukervennlig informasjonen om godkjenning av utenlandsk utdanning.....	54
4.3.2 Kjennskap til HK-dir og tjenestene HK-dir tilbyr	56
4.3.3 Uklart språk og mangel på felles begrepsforståelse.....	57
4.3.4 Varierende kompetanse om godkjenningsfeltet i integrerings- og hjelpeapparatet.....	59
4.4 Oppsummering.....	60
5 Oppsummering av hovedfunn	62
5.1 Manglende kjennskap til ordninger og tjenester	62
5.2 Fragmentert informasjon	63

5.3 Kvalitet på informasjon og nettsider	63
5.4 Lite informasjon om muligheter etter et vedtak.....	63
6 Løsningsforslag og anbefalinger for forbedring av informasjonsoppgavene	65
6.1 Interne tiltak.....	65
6.1.1 Kommunikasjon og «branding» av HK-dir sine godkjenningsordninger.....	65
6.1.2 Tydeliggjøring av aktørbildet og begrepsbruken	66
6.1.3 Brukerretting av nettsiden <i>Godkjenning av utdanning fra utlandet</i>	66
6.1.4 Videreutvikle øvrige nettsider som HK-dir har ansvar for.....	67
6.1.5 Kompetansehevende tiltak for integreringsapparatet.....	68
6.2 Tiltak i samarbeid med andre aktører.....	69
6.2.1 Felles nasjonal informasjonsside om godkjenning	69
6.2.2 Videreutvikle landdatabasen og etablere kvalifikasjonsdatabase	71
6.2.3 Utvidelse av råd- og turbotjenester.....	73
6.3 Anbefalinger	74
7 Tillegg	75
8 Referanser	76

1 Innledning og problemstillinger

I tildelingsbrevet for 2024 ber Kunnskapsdepartementet i særskilt oppdrag 2024-007 Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) om å vurdere informasjonsoppgavene om godkjenning i sammenheng med andre brukerrettede tjenester og en eventuell utvidelse av veilednings- og rådgivningstjenester (se fullstendig oppdragstekst under «Tillegg»). Denne utredningen er HK-dirs svar på oppdraget og inneholder en beskrivelse av problemstillinger og nåsituasjon, en kartlegging av relevante aktører og tjenester, en gjennomgang av det eksisterende kunnskapsgrunnlaget, en behovskartlegging blant aktørene i godkjenningsfeltet og til slutt løsningsforslag og direktoratets anbefalinger for videre tiltak.

Utredningen er utført av en tverrgående prosjektgruppe i HK-dir med kompetanse på henholdsvis godkjenning, opptak, karriereveiledning, høyere utdanning, arbeidsliv, brukerrettede tjenester og analyse.

1.1 Kontekst

Riksrevisjonen slo i 2019 fast at godkjenningsfeltet i Norge består av mange aktører og kan for brukerne virke fragmentert og uoversiktlig med til dels overlappende informasjon (Riksrevisjonen, 2019). Det eksisterer flere ordninger for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner under ulike departementer, hjemlet i ulike lover. Kunnskapsdepartementet har ansvar for godkjenningsordninger hjemlet i universitets- og høyskoleloven, fagskoleloven, opplæringsloven og yrkeskvalifikasjonsloven.¹ Disse ordningene rettet mot arbeidsmarkedet driftes av HK-dir, mens universiteter og høyskoler godkjenner utenlandsk utdanning hovedsakelig med henblikk på videre studier. I tillegg til godkjenningsordninger hjemlet i lover og forskrifter gjøres vurderinger av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner av en rekke aktører som veileder brukere med ulike formål, for eksempel i integreringsapparatet.

Godkjenningsfeltet har en rekke felles utfordringer siden tjenestene er spredd mellom ulike aktører. Dette gjør at det kan være vanskelig for brukere å navigere i informasjon og vite hvilke muligheter som er tilgjengelige. Det kan også være

---

¹ Yrkeskvalifikasjonsloven berører også en rekke andre departementer som har ansvar for lovregulerte yrker.

utfordrende for aktørene å nå ut til målgruppen for sine tjenester. Samtidig ligger det også en rekke utviklingsmuligheter for godkjenningsfeltet. Eksterne krav som for eksempel innføring av sammenhengende tjenester og forordningen om opprettelse av en felles digital portal (Single Digital Gateway-forordningen²) vil styrke behovet for samordning av godkjenningsfeltet.³ Bedre samordning av godkjenningsfeltet og sammenheng med andre brukerrettede tjenester vil kunne komme enkeltpersoner og samfunnet til gode, og derfor vurderer denne utredningen HK-dirs informasjonstjenester om godkjenninger i sammenheng med informasjonstjenestene til andre godkjenningsordninger, samt andre informasjonstjenester i HK-dir som for eksempel utdanning.no og karriereveiledning.no.

Bedre informasjonstjenester om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning vil også kunne bidra til at flere søker på riktig ordning eller på andre måter får informasjonen de trenger om hva en utenlandsk utdanning tilsvarer i det norske utdanningssystemet. HK-dirs godkjenningsordninger er ment som hjelpemiddel til å komme inn på arbeidsmarkedet. Rask og effektiv saksbehandling av søknader vil derfor kunne bidra til at flere personer kommer fortere ut i relevant og varig arbeid.

HK-dirs godkjenningsordninger har opplevd en sterk vekst i søknadstall de siste tre årene med en samlet økning på 44 prosent. Størst er veksten i ordningen for generell godkjenning av høyere utdanning, som har hatt en jevn vekst på rundt 20 prosent hvert år de siste tre årene, særlig på grunn av krigen i Ukraina. Til tross for en økning i antall vedtak som følge av tilførte ressurser og effektiviseringer, er veksten i antall søknader fortsatt større enn antall vedtak som blir fattet, og bedre informasjon til søkerne er et viktig virkemiddel for å effektivisere saksbehandlingen.

Endelig gjør ny universitets- og høyskolelov og ny forskrift om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning fra 1. august i år det nødvendig å

---

² [Regulation - 2018/1724 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj)

³ Om sammenhengende tjenester: <https://www.digdir.no/sammenhengende-tjenester/sammenhengende-tjenester/3157>

Om Single Digital Gateway: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-nasjonal-gjennomforing-av-forordningen-om-opprettelse-av-en-felles-digital-portal-for-a-gi-tilgang-til-opplysninger-prosedyrer-og-stotte/id3017345/>

justere informasjon om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning i tråd med ordlyden i ny lov og forskrift, samt proposisjonen og merknadene til loven.

1.2 Problemstilling og avgrensninger

På denne bakgrunnen vil utredningen se nærmere på følgende problemstilling:

Hvordan kan HK-dir gjennom sine informasjons- og veiledningstjenester bidra til at flest mulig med utenlandsk utdanning kommer ut i relevant og varig arbeid? Dette omfatter tjenester som er:

- 1. Rettet mot enkeltindivider (både nordmenn med utenlandsk utdanning, og innvandrere/flyktninger)*
- 2. Rettet mot andre aktører som disse individene er i kontakt med (integreringsapparatet, arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner)*

Utredningen er ikke en evaluering av HK-dirs tjenester, men setter søkelys på informasjon og tilrettelegging av de individrettede tjenestene direktoratet tilbyr per i dag, i tråd med Kunnskapsdepartementets målsetninger for HK-dir og direktoratets egen virksomhetsstrategi. Hensikten med utredningen er å belyse hvilke potensialer som finnes for videreutvikling av sammenhengende og tilrettelagte tjenester knyttet til godkjenning, både innad i direktoratet, men også mellom ulike aktører. Utredningen forholder seg derfor ikke utelukkende til HK-dirs godkjenningstjenester, men adresserer også problemstillinger knyttet til andre godkjenningsordninger.

Utredningen tar hensyn til relevante prosesser som kan ha påvirkning på informasjonsarbeidet, for eksempel innføringen av Single Digital Gateway-forordningen, som på sikt taler for en samordning av godkjenningsordningene innenfor én nasjonal søkeportal. Utredningen må videre sees i sammenheng med arbeidet rundt nytt opptakssystem og felles mastergradsopptak for å sikre at fremtidens håndtering av informasjonsoppgavene ikke går på tvers av disse prosessene.

Tidsrammen for utredningen har begrenset muligheten for en bred og formell konsultasjon av berørte sektorer og andre godkjenningsmyndigheter. Sluttrapporten baserer seg derfor i stor grad på allerede foreliggende rapporter og utredninger, som er omtalt i kapittel 3. HK-dir har imidlertid gjennomført uformelle innspillmøter fra et utvalg sentrale aktører, som er redegjort for i

kapittel 4. Tema i disse møtene har vært utfordringer, behov og forslag til forbedringer knyttet til informasjon og tilgjengelige tjenester på godkjenningsfeltet.

1.3 Direktoratets mål og oppgaver

HK-dir har et samlet, nasjonalt ansvar for forvaltningsoppgaver innen høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og kompetansepolitikk. Direktoratet ble etablert 1. juli 2021 og var et resultat av sammenslåingen av Diku, Kompetanse Norge, Universell og deler av Unit, Norsk Senter for forskningsdata og NOKUT.

Direktoratet drifter nå flere individrettede tjenester og nettsider som det er behov for å se i sammenheng, blant annet opptak til høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning ved offentlige fagskoler (samordnaopptak.no), hjelp med valg av utdanning og karrierevei (utdanning.no og karriereveiledning.no), Study in Norway og godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner for lærer i skolen og styrer eller pedagogisk leder i barnehage. HK-dir har det nasjonale systemansvaret for offentlig karriereveiledning for unge og voksne, og forvalter nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning på tvers av alle sektorer.

Direktoratet har som nasjonalt informasjonssenter for Lisboakonvensjonen og Globalkonvensjonen og som deltager i de europeiske godkjenningsnettverkene (ENIC-NARIC) ansvar for å gi informasjon og veiledning om utenlandske kvalifikasjoner og utdanningssystemer til norske interessenter, og gi utenlandske interessenter informasjon om utdanningssystemet og godkjenningsordninger i Norge. HK-dir har også generelle, nasjonale informasjonsoppgaver på godkjenningsfeltet. I tillegg er direktoratet assistansesenter for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (yrkesgodkjenning), med ansvar for å veilede yrkesutøvere om innholdet i EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv⁴ og regulerte yrker, og samarbeider med assistansesentre i andre EØS-land.

1.3.1 Mål for de individrettede tjenestene

Kunnskapsdepartementet har fastsatt to mål for direktoratets virksomhet som omfatter de individrettede tjenestene (Kunnskapsdepartementet 2023b). Det ene målet er at den enkelte har god kunnskap om og tilgang til utdanning, karriereveiledning, og livslang læring (Mål 2). Det andre målet er at

---

⁴ [Direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner](#)

dokumentasjon av utdanning, kompetanse og kvalifikasjoner gir den enkelte adgang til utdanning og arbeid (Mål 3).

I HK-dir sin egen virksomhetsstrategi (HK-dir, 2024) er de individrettede tjenestene også sentrale. HK-dir skal utnytte fordelene ved å være et samlet direktorat til det beste for samfunnet og brukerne og «styrke helheten og sammenhengen i virkemidlene og tjenestene våre, og sammen skape resultat for samfunnet og brukerne. Vi skal digitalisere der det kan gi bedre resultat og effekt.»

Tjenestene skal gjøre den enkelte i stand til å ta informerte valg, utvikle og utnytte egen kompetanse. I dette ligger at de individrettede tjenestene skal hjelpe enkeltmennesker til å gjøre informerte valg om utdanning, kompetanse- og karriereutvikling, og til å utvikle og bruke sin kompetanse. Direktoratets prioriteringer på dette punktet er å gi brukerne sammenhengende tjenester, fra informasjon om utdanning og karrieremuligheter, til studieopptak og overgang til jobb, og å ha en rask og brukervennlig prosess for godkjenning av utenlandsk utdanning. Videre skal det gjøre det enkelt for innvandrere å dokumentere sine norskferdigheter for å kunne inkluderes i arbeids- og samfunnsliv. Stadig flere arbeidsgivere krever at innvandrere som søker jobb dokumenterer sine norskkunnskaper. Direktoratet skal bidra til at arbeidsgivere får mer kunnskap om språknivåer, slik at dokumentasjon av norskferdigheter kan få enda flere innvandrere ut i arbeidslivet.

1.3.2 Tildelingsbrev 2024

I tillegg til oppdraget som herværende utredning svarer på (særskilt oppdrag 2024-007), er det i tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet en forventning om at HK-dir arbeider for en best mulig sammenheng mellom de brukerrettete tjenestene. Kunnskapsdepartementet ber direktoratet jobbe kontinuerlig med å utvikle informasjons- og veiledningsoppgaver knyttet til opptak til norsk utdanning, godkjenning av utenlandsk utdanning, yrkesgodkjenning og karriereveiledning.

1.3.3 Prosjekt sammenhengende tjenester

Det er igangsatt et internt prosjekt i HK-dir som skal se på potensialet for bedre sammenhengende individrettede tjenester innad i direktoratet. HK-dir har per i dag flere nettsider og tjenester som tilbyr informasjon og veiledning knyttet til utdanning og karrieremuligheter og som retter seg mot samme målgruppe, nemlig enkeltindivider. Fra et brukerperspektiv er det i dag lite sammenheng mellom direktoratets individrettede tjenester.

Prosjektet skal ta utgangspunkt i brukernes behov for informasjon og veiledning om utdanning og karrieremuligheter, og dokumentasjon av kompetanse. Prosjektet skal kartlegge hvilke nettsider og tjenester som er relevante å se i sammenheng og skal deretter komme frem til ulike forslag til løsninger for mer sammenhengende individrettede tjenester som gir bedre effekter for brukerne. Dermed vil dette også bety bedre brukerrettet informasjon på nettsidene om godkjenning av utenlandsk utdanning.

1.4 Godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner

Ordninger for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner har ulike formål og grovt sett skiller det mellom generell godkjenning av utdanning som hjelpemiddel i arbeidsmarkedet og yrkesgodkjenning, som gir retten til å utøve et spesifikt yrke etter yrkeskvalifikasjonsdirektivet.⁵ I tillegg skiller det mellom generell og faglig godkjenning av utdanning (Kunnskapsdepartementet, 2023c: 171). Ved generell godkjenning gjøres en vurdering av nivå, omfang og ekthet av utdanningen, mens faglig godkjenning er en vurdering av om personen har oppnådd et bestemt faglig læringsutbytte slik at vedkommende ikke trenger ta tilsvarende opplæring eller utdanning på nytt. Faglig godkjenning gjøres hovedsakelig av universitets- og høgskolesektoren med tanke på opptak og innpassing av studier fra andre læresteder, mens HK-dir gjør faglig godkjenning av fag- og yrkesopplæring på videregående nivå.

Fra 1. januar 2023 har HK-dir hatt ansvaret for driften av følgende fire godkjenningsordninger for utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner:

- Generell godkjenning av høyere utdanning
- Generell godkjenning av fagskoleutdanning
- Godkjenning av fag- og yrkesopplæring
- Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for lærer i skolen og styrer eller pedagogisk leder i barnehage

---

⁵ Utgangspunktet etter yrkeskvalifikasjonsdirektivet er at en yrkesutøver skal kunne utøve sitt yrke i en annen stat. Godkjenningsmyndigheten skal i sin vurdering se på helheten av søkerens yrkeserfaring, realkompetanse og formell utdanning, og ha yrkesutøvelsen for øye når den vurderer om søkeren er kvalifisert. I motsetning til godkjenning av utdanning, er ikke formålet likestilling av den formelle utdanningen.

HK-dirs godkjenningsordninger i 2023	Mottatte søknader	Behandlede søknader
Generell godkjenning av høyere utdanning	9247	6640
Generell godkjenning av fagskoleutdanning	1376	1358
Godkjenning av fag- og yrkesopplæring	1573	1455
Yrkesgodkjenning for lærer i skolen og styrer eller pedagogisk leder i barnehage	1270	1082
Totalt	13466	10336

I tillegg gir UVD-ordningen vedtak om generell godkjenning av høyere utdanning for søkere uten verifiserbar dokumentasjon. Tidligere lå ansvaret for disse godkjenningsordningene hos Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT), men ble besluttet flyttet i forbindelse med opprettelsen av HK-dir i 2021. Godkjenning av høyere utdanning og fagskoleutdanning er generelle godkjenningsordninger, godkjenning av fag- og yrkesopplæring er en faglig godkjenningsordning, mens godkjenning av lærer og styrer eller pedagogisk leder i barnehage er en godkjenningsordning for yrkeskvalifikasjoner. HK-dir er en av 18 godkjenningsmyndigheter som i dag behandler søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner omfattet av Yrkeskvalifikasjonsdirektivet i Norge.

De siste årenes økende søknadsmengde medfører at HK-dirs godkjenningsordninger krever stadig større saksbehandlingsressurser. Samtidig er det klare politiske signaler om at budsjettene ikke skal økes, og at man skal effektivisere dagens ressursbruk. Dette gir flere utfordringer knyttet til dagens system med ordninger som leder til et stort antall enkeltvedtak, og en fremtidig løsning av informasjonsoppgavene bør derfor vurderes i sammenheng med tilgang til færre ressurser til å håndtere økningen i saksmengden. På den annen side gir den teknologiske utviklingen med digitalisering og kunstig intelligens bedre muligheter enn tidligere til å se effektiviseringen av informasjonsarbeid og saksbehandling under ett.

1.4.1 Informasjonstjenester for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner

Det finnes en rekke informasjonstjenester som er relevante for personer med utenlandsk utdanning. HK-dir har i dag flere informasjonskanaler om sine ordninger for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner, blant annet førstelinjetjeneste for telefon og epost, nettsider og webinarer, samt egne tjenester for arbeidsgivere. Disse tjenester vil bli omtalt i mer detalj i kapittel 2, sammen med andre nettsider og tjenester driftet av HK-dir og andre aktører hvor

godkjenning av utenlandsk utdanning er omtalt. Dette gjelder nettsider som nyinorge.no (IMDI), Work in Norway (Politiet, NAV, Skatteetaten, UDI, Arbeidstilsynet), Altinn.no (Brønnøysundregisteret), Ansa.no (ANSA), Eures.europa.eu (NAV Eures/European Employment Services), Lånekassen.no, med flere.

1.5 Tidligere undersøkelser og anbefalinger

Tre av HK-dirs godkjenningsordninger har i løpet av de siste årene vært gjenstand for undersøkelser utført av FAFO og NIFU (Andersen et al., 2021, Korseberg et al., 2022 og Korseberg et al., 2023). Gjennomgående er funnene at ordningene anses som relevante for samfunnet, men de for lite kjent. Hovedfunnene til Riksrevisjonen i 2019 var at det norske godkjenningssystemet oppleves som fragmentert og komplisert, og at informasjon til brukere ikke er god nok. Dette ble fulgt opp i Riksrevisjonen oppfølgingsrapport fra 2023. Her ble det særlig poengtert at selv om det er gjort endringer hos enkelte godkjenningsmyndigheter er det fortsatt utfordringer knyttet til nettsider med informasjon om utdanning: «Riksrevisjonen vil påpeke at det gjenstår utfordringer på dette feltet, blant annet når det gjelder informasjon til potensielle søkere» (Riksrevisjonen, 2023:84). Funn fra disse undersøkelsene og andre relevante kilder redegjøres for i kapittel 3.

1.5.1 Tiltak som er igangsatt etter 2019

Etter Riksrevisjonens gjennomgang i 2019, har det blitt satt i gang flere tiltak. Et felles digitalt samarbeidsrom er opprettet for at godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker enklere kan utveksle informasjon seg imellom.

Samarbeidsrommet er i hovedsak ment som et forum for utveksling av god praksis og utfordringer, men gjør det også lettere for assistansesenteret hos HK-dir å holde informasjonen om lovregulerte yrker oppdatert på relevante plattformer, som for eksempel altinn.no og listen over lovregulerte yrker på nettsidene til HK-dir. Godkjenningsmyndighetene for lovregulerte yrker møtes også to til tre ganger årlig under ledelse av Kunnskapsdepartementet, og i 2024 ble det tatt initiativ til å etablere et felles saksbehandlingsforum.

Det har siden Riksrevisjonens rapport også blitt igangsatt en del tiltak rundt informasjonsarbeidet. Informasjon om godkjenningsordningene på nettsidene har siden 2019 vært under flere omstruktureringer, først i april 2022 hos NOKUT og deretter under ny nettside hos HK-dir juli 2023. I nettsideanalysen fra Riksrevisjonen i 2023 kommer det frem at direktoratet har gode eksempler på god og brukerrettet informasjon på siden om godkjenning av pedagogiske yrker. Den

fysiske besøkstjenesten har blitt erstattet med digitale veiledningsrom for søkere. Dette holdes ca. en gang i måneden og er et av flere digitale tiltak siden 2019. Det samme gjelder målrettede webinarer til ulike målgrupper som benytter seg av våre tjenester.

2 Informasjonstjenester om godkjenning i HK-dir og blant andre aktører

For å kunne utforske potensialet for videreutvikling av sammenhengende og tilrettelagte tjenester innad i HK-dir og mellom ulike aktører i godkjenningsfeltet, beskriver dette kapitlet hvordan informasjonsoppgavene knyttet til HK-dirs godkjenningsordninger løses i dag, før det beskriver informasjonstjenester om godkjenning blant andre aktører hvor det kan være potensiale for bedre samordning.

Informasjon om godkjenningsordningene retter seg i hovedsak mot følgende målgrupper:

- De som vil søke om godkjenning – typisk arbeidsinnvandrere, flyktninger og utenlandsstudenter
- Integreringsapparatet og andre som veileder personer med utenlandsk utdanning eller yrkeskvalifikasjoner
- Arbeidsgivere, fagforeninger og andre som har spørsmål om ansettelse av eller lønnsfastsettelse for personer med utenlandsk utdanning eller yrkeskvalifikasjoner
- Saksbehandlere som vurderer utenlandsk utdanning i forbindelse med behandling av søknader om opptak, inntak, studielån, yrkesgodkjenning eller godkjenning av utenlandsk utdanning som del av norsk grad
- Utenlandske aktører som søker informasjon om norske utdanninger, yrkeskvalifikasjoner og godkjenningsordninger i Norge

HK-dir har ansvar for å informere om egne godkjenningsordninger for relevante målgrupper. I tillegg fungerer HK-dir som nasjonalt informasjonssenter for godkjenning av utenlandsk utdanning, og gir informasjon om vurdering av utenlandske kvalifikasjoner. Dette betyr at HK-dir veileder interessenter om andre godkjenningsmyndigheter og instanser, samt andre relevante aktører som kan kontaktes for å nyttiggjøre seg av utenlandsk utdanning. I det følgende beskrives de ulike typer informasjonstjenestene som HK-dir tilbyr til de forskjellige målgruppene, før tilsvarende beskrives for eksterne aktører.

2.1 Informasjonsoppgaver knyttet HK-dirs godkjenningsordninger

Direktoratet har flere konkrete informasjonsoppgaver som er knyttet til godkjenning av utenlandsk utdanning. I denne sammenheng er de konkrete informasjonsoppgavene definert til å innbefatte nettsidene Utdanning fra utlandet på hkdir.no, førstelinjetjenesten på epost og telefon, råd og turbotjenester, digital veiledning, webinarer, søkeportalen, foredrag og presentasjoner og kompetansepakker på imdi.no. I tillegg formidler direktoratet informasjon til søkere og andre i tilknytning til flere tjenester og prosesser, for eksempel i forbindelse med søknadsbehandling og i vedtaksbrev. Nedenfor beskrives informasjonsoppgavene som HK-dir utfører knyttet til godkjenning av utenlandsk utdanning.

2.1.1 Nettsiden «Utdanning fra utlandet» på hkdir.no

Nettsiden om godkjenning av utenlandsk utdanning (<https://hkdir.no/utdanning-fra-utlandet>) på hkdir.no inneholder informasjon om de ulike godkjenningsordningene og informasjon om søknadsprosessene, i tillegg til lister og databaser som er relevante for vurdering av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner. Siden står for cirka 15 prosent av all trafikk på HK-dirs nettsider. Målgruppen for nettsiden er både de som ønsker å få godkjent utenlandsk utdanning og de som veileder eller skal ansette noen med utenlandsk utdanning. Informasjonen på disse sidene har derfor sluttbrukere som målgruppe.

Fra 1. juli 2023 til 30. april 2024 har siden <https://hkdir.no/utdanning-fra-utlandet> hatt litt over 150 000 sidevisninger. Disse undersidene har hatt flest sidevisninger:

1. [Jeg har utdanning fra utlandet](#)
2. [Søk godkjenning av høyere utdanning \(bachelor, master, ph.d\)](#)
3. [Slik søker du om godkjenning av høyere utdanning](#)
4. [Yrkes- og bransjeliste for lovregulerte yrker](#)
5. [Om godkjenning av høyere utdanning](#)
6. [Dokumentasjonskrav - høyere utdanning](#)
7. [Automatisk godkjenning – et raskere alternativ](#)
8. [Generell studiekompetanse \(GSU\)](#)
9. [Vurdere kandidat med utenlandsk utdanning](#)
10. [Søk godkjenning av fag- og yrkesopplæring på videregående nivå](#)

HK-dir har imidlertid et bredt mandat som spenner over mange andre typer målgrupper. Hovedmålgruppen for hkdir.no er ikke sluttbruker, men veiledere, lærere og andre som jobber med utdanning, læring og karriereveiledning tilgjengelig for unge og voksne. Nettsidene er utformet med tanke på disse målgruppene, og ikke med tanke på sluttbruker. Dette fører til en uoverensstemmelse mellom hovedmålgruppen til hkdir.no og sluttbrukermålgruppen til godkjenningsordningene. At innholdet rettet mot sluttbruker er plassert på disse sidene er et bevisst, midlertidig valg som ble gjort da oppgaven ble flyttet fra NOKUT til HK-dir i påvente av en permanent løsning.

2.1.2 Førstelinjen

Medarbeidere i førstelinjen til HK-dirs godkjenningsordninger kommuniserer med søkerne primært per e-post, men er også tilgjengelige på telefon to ganger i uken. Mye av kommunikasjonen består i å henvise til informasjon som allerede er tilgjengelig på nettsidene, eller ved å hente standard svar fra et bibliotek med forhåndsskrevne tekster. Statistikk på antall type henvendelser i e-post viser at 46 prosent av alle henvendelser gjelder informasjon som allerede finnes på nettsiden. I standardsvarene henviser førstelinjen tilbake til nettsidene, med veiledning om hvordan man bruker sidene. Førstelinjen er aktivt med i å utforme og forbedre nettsidene og annet informasjonsmaterieil. I tillegg tilbyr førstelinjen digital veiledning og har ansvar for produksjonen av webinarer om godkjenning av utenlandsk utdanning.

Tjenesten har også en andrelinje der søkerne kan få konkret informasjon om sin sak. Dette skjer ved at søkeren stiller spørsmål til saksbehandler direkte gjennom søkerportalen. Søkerportalen er HK-dirs plattform for å sende inn søknad om godkjenning, dialog i løpet av saksbehandlingsprosessen og formidling av vedtak. Dette regnes som en sikker kanal i motsetning til e-post og telefon. Utfordringen er at søkeren først får svar når de har blitt tildelt en saksbehandler, noe som kan ta tid da sakene plukkes fra en til tider lang kø.

Det pågår en prosess med å fusjonere førstelinjetjenestene for godkjenningsordningene og Samordna opptak. Som et første steg er det opprettet felles mottak av post og tilgangsgrupper i arkiv. Dette muliggjør gjenbruk av søkerdokumentasjon på tvers av avdelingene. I tillegg er åpningstider på telefon samkjørt, med ett felles telefonnummer, slik at det er enklere å sette over innringeren til den rette avdelingen. Innføring av kontaktskjema (veiledningsskjema) i 2024 har ført til en nedgang i e-posthenvendelser fra cirka

250 til 90 per uke, og førstelinjen arbeider videre med å utforske mulighetene som åpner seg ved å ta i bruk KI-chatbot i besvarelsen av henvendelser fra brukerne.

2.1.3 Råd- og turbotjenester for utenlandsk høyere utdanning

HK-dir tilbyr to typer vurderinger av utenlandsk høyere utdanning med kort svartid (turbotjenester). Den ene er rettet mot arbeidsgivere, som av ulike grunner trenger å vite mer om ansattes eller jobbsøkeres utenlandske høyere utdanning. Det kan for eksempel være i forbindelse med ansettelse eller ved lønnsplassing. Den andre er rettet mot universiteter og høyskoler, som har behov for veiledning knyttet til vurdering av søkeres utenlandske høyere utdanning i forbindelse med ph.d.-opptak. HK-dir gir i begge tilfeller en rådgivende uttalelse innen fem virkedager om hvordan direktoratet ville ha vurdert en gitt utdanning, basert på innsendte, anonymiserte dokumenter, uten at det fattes et individuelt vedtak. I tillegg gir direktoratet råd om utenlandsk utdanning til norske universiteter og høyskoler, Lånekassen, arbeidsgivere og nasjonale godkjennings- og autorisasjonsmyndigheter gjennom en rådsportal. I 2023 mottok HK-dir 185 forespørsler om turbovurdering og 40 rådshenvendelser.

2.1.4 Digital veiledning og webinarer

I 2020 ble muligheten for å møte opp i lokalene for veiledning avvirket som følge av pandemien og erstattet av en digital veiledningstjeneste med samme formål om å veilede søkere om godkjenningsordningene. I 2020–2023 var det særlig to målgrupper som brukte denne tjenesten: søkere og ansatte i integreringsapparatet. Tjenesten ble derfor i 2023 utviklet til å tilby ulike digitale veiledningstilbud til disse to målgruppene. Her kan deltakerne stille åpne spørsmål mens en godkjenningsekspert fra HK-dir blir intervjuet.

Omtrent én gang i måneden tilbyr HK-dir også et webinar om ulike temaer om godkjenning som retter seg mot ulike målgrupper. I 2023 var det totalt 1505 deltakere på 20 webinarer. Dette omfatter enkelte faste webinarer som er skreddersydd for søkere («hvordan søker jeg om godkjenning») og UH-sektor («landwebinar»), mens de aller fleste webinarer er rettet mot utdanningssektoren, integreringsapparatet, andre godkjenningsmyndigheter, arbeidsgivere og andre myndigheter. Opptak av webinarer er tilgjengelig på youtube-kanalen til godkjenning av utenlandsk utdanning.⁶

---

⁶ <https://www.youtube.com/@godkjenninghkdir>

2.1.5 Foredrag og presentasjoner

Fra tid til annen får HK-dir forespørsel fra ulike aktører om å holde foredrag eller presentasjoner om godkjenning av utenlandsk utdanning. En stor del av forespørslene kommer fra integreringsapparatet som ønsker foredrag for enten potensielle søkere eller for saksbehandlere og veiledere som trenger faglig påfyll. HK-dir deltar både fysisk og digitalt på ulike typer konferanser, kursopplegg, jobb- og utdanningsmesser og fagdager.

2.1.6 Kompetansepakker på IMDi.no

I 2023 fikk IMDi et oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om å styrke kunnskapen om ulike godkjenningsordninger av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner. Målgruppen skulle være aktører som arbeider med arbeidsmarkedsintegrering av flyktninger og innvandrere. I samarbeid med HK-dir ble det utarbeidet en kompetansepakke, som fra 1. juli 2023 er tilgjengelig på IMDis nettside knyttet til fagressursen for introduksjonsprogrammet.⁷ Kompetansepakken består av fem moduler med ulike temaer, inkludert informasjonsskriv og refleksjonsspørsmål.

2.1.7 Søkerportalen

Søknad om godkjenning fra HK-dir skjer via en digital søkerportal som også inneholder informasjon om det å søke godkjenning. Noe av informasjonen er statisk og ment som støtte til den som utfyller søknadsskjema, mens noe er dynamisk og lenker videre til relevant informasjon på nettsidene til HK-dir, som for eksempel dokumentasjonskrav og automatisk godkjenning. Portalen fungerer også som en informasjonskanal mellom saksbehandler og søker, hvor de kan gjøre nødvendige avklaringer om dokumentasjon og søker kan be om utsatt frist for å sende inn manglende dokumenter og lignende. Det er også mulig å kommunisere i søkerportalen i tre uker etter vedtaket er sendt, slik at søker kan stille spørsmål om vedtaket og få nødvendige avklaringer før en eventuell klage.

2.1.8 Vedtak og informasjonsskriv

I vedtakene om godkjenning av utenlandsk utdanning fra HK-dir blir det lagt ved informasjonsskriv på norsk og engelsk som gir nærmere informasjon om vedtaket, hva som danner grunnlag for beslutningen, hvordan man kan klage og hva vedtaket kan brukes til. I vedtakene om yrkesgodkjenning av lærer- og

---

⁷ <https://introduksjonsprogrammet.imdi.no/kompetansepakker/godkjenning-av-utenlandsk-utdanning/>

barnehagelærer legges det ikke ved et slikt informasjonsskriv, men det henvises til mer informasjon på nettsidene. Unntaket er i vedtak om utligningstiltak, der det inkluderes et vedlegg med informasjon og oppmeldingsskjema.

2.1.9 Andre tjenester i HK-dir som informerer om godkjenning

I tillegg til informasjonstjenestene om godkjenningsordningene, informerer HK-dir om godkjenning av utenlandsk utdanning gjennom tjenester der hovedformålet ikke er godkjenning. Dette gjelder først og fremst:

- utdanning.no
- karriereveiledning.no
- studyinnorway.no
- samordnaopptak.no
- veilederforum.no

utdanning.no henvender seg til unge og voksne som ønsker informasjon om utdannings- og jobbmuligheter. Her finnes blant annet artikler med informasjon om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, om godkjenning av utenlandsk videregående utdanning og om kompletterende utdanning med lenker til Helsedirektoratet for informasjon om autorisasjon. Via utdanning.no kommer også en del henvendelser med spørsmål om godkjenning som henvises til godkjenningsordningene for videre hjelp.

karriereveiledning.no tilbyr veiledning gjennom chat og telefon, ulike digitale verktøy, kurs og webinarer. Tjenesten har hele landets befolkning som målgruppe, med over halvparten av brukerne under 25 år, mens 30 prosent er i alderen 25–40 år. Tjenesten veileder om ulike temaer knyttet til utdanning, arbeid og karriere, som blant annet valg av utdanning, jobbsøking, etter- og videreutdanning og utdanning i utlandet. Tjenesten mottar henvendelser fra norske studenter og personer fra andre land som ønsker godkjenning av utenlandsk utdanning. Karriereveilederne henter informasjon fra nettet og tilpasser veiledningen til den enkeltes behov og mål. Karriereveilederne henviser ofte videre til informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning på hkdir.no.

studyinnorway.no henvender seg på engelsk til potensielle utenlandske søkere til norsk høyere utdanning, både de som ønsker å ta en hel grad og de som ønsker å dra på kortere utvekslingsopphold til Norge. Nettstedet lenker til informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning på hkdir.no fra siden med informasjon om

opptakskrav til bachelor- og masterprogrammer, men inneholder ikke informasjon om godkjenning utover dette.

samordnaopptak.no henvender seg til de som skal søke opptak til grunnutdanninger ved universiteter, høyskoler og fagskoler gjennom Samordna opptak, samt brukere som veileder potensielle søkere. På siden om *Utdanning fra utlandet* ligger generell informasjon om hva som kreves for å søke opptak og spesifikk informasjon for cirka 150 land som beskriver i detalj hvilke krav man må oppfylle for opptak gjennom Samordna opptak (GSU-lista). Det er også egne sider for rådgivere som skal veilede personer med utenlandsk utdanning som skal søke på studier gjennom Samordna opptak. Utenlandske søkere som ikke oppfyller opptakskravene, får et mangelbrev som sendes ut i forbindelse med søknadsbehandling i perioden februar til juni. Søkerne kan også be om en detaljert begrunnelse på e-post etter opptaket. I opptaksperioden blir fremtidige søkere henvist til nettsidene, og eventuelt bedt om å ta kontakt igjen etter at opptaket er over. I perioden september til februar gir saksbehandlerne veiledning på e-post i de tilfellene der informasjonen ikke er å finne på nettsidene. Førstelinjen svarer på generelle spørsmål gjennom hele året basert på informasjon som ligger tilgjengelig på nettsidene.

veilederforum.no tilgjengeliggjør fagstoff, forskning og informasjon for de som veileder om utdanning, jobb og karriere i ulike sektorer, som skolen, Nav, universiteter og høyskoler, offentlige karrieresentre, flyktningetjeneste, oppfølgingstjeneste, arbeids- og inkluderingsbedrifter m.m. Nettstedet har flere artikler der godkjenning av utenlandsk utdanning tematiseres, og der det lenkes videre til informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning på hkdir.no. I tillegg informerer veilederforum.no om arrangementer og verktøy knyttet til godkjenning av utenlandsk utdanning som kan være av interesse for veiledere.

2.2 Informasjonstjenester om godkjenning hos andre aktører

I tillegg til at det er et potensial for samordning av informasjonstjenestene om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning mellom de ulike tjenestene internt i HK-dir, kan det være et stort samordningspotensiale mot eksterne aktører og tjenester utenfor HK-dir, som utforskes videre i behovskartleggingen i kapittel 4.

Relevante aktører på godkjenningsfeltet utenfor HK-dir kan deles inn i syv kategorier:

1. Godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker
2. Universiteter og høyskoler
3. Fagskoler
4. Fylkeskommuner
5. Integreringsapparatet, inkludert kommuner, Nav-kontor og fylkeskommunale karrieresentre
6. Arbeidsgivere og bransjeforeninger
7. Andre aktører

Nedenfor følger korte beskrivelser av disse aktørene og/eller tjenestene basert på åpent tilgjengelig kilder og kjennskap fra nettverk og innspillmøter. I den grad det er kjent, beskrives også hvordan aktørene informerer om godkjenning av utenlandsk utdanning.

2.2.1 Godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker

Med lovregulerte yrker menes yrker der det er lov- og forskriftsfestede krav om bestemte yrkeskvalifikasjoner og krav til godkjenning av ansvarlig myndighet før

Godkjenningsmyndigheter for regulerte yrker

- Arbeidstilsynet
- Direktoratet for byggkvalitet
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse
- Direktoratet for mineralforvaltning
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Finanstilsynet
- Helsedirektoratet
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
- Kartverket
- Mattilsynet
- Miljødirektoratet
- Nasjonalbiblioteket
- Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
- NHH Norges handelshøgskole
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Politidirektoratet
- Statens vegvesen
- Tilsynet for advokatvirksomhet

utøvelse av yrket kan finne sted. Det finnes i dag over 180 lovregulerte yrker i Norge som omfattes av EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv, og det finnes 18 godkjenningsmyndigheter, som er underlagt ulike departementer. I tillegg finnes det yrker som er omfattet av andre direktiver, slik som yrker innen sjøfart, politi, luftfart, toll og forsvaret. Enkelte av godkjenningsmyndighetene mottar flere tusen søknader i året (for eksempel Helsedirektoratet og Arbeidstilsynet), mens andre har få søknader i året (for eksempel Miljødirektoratet).

Alle EU/EØS-land har en ansvarlig myndighet som er såkalt assistansesenter for yrkeskvalifikasjonsdirektivet. I Norge ligger dette ansvaret hos HK-dir. Assistansesenteret veileder yrkesutøvere om innholdet i direktivet og om lovregulerte yrker, og samarbeider med assistansesentre i andre EØS-land. Assistansesenteret har også ansvar for samordning av informasjon som blir gitt om lovregulerte yrker i Norge og er forpliktet til å samle informasjon om lovregulerte yrker på altinn.no, som er det norske kontaktpunktet for tjenstedirektivet. Dessuten gir HK-dir gjennom nettsider og øvrige informasjonskanaler informasjon om hvilke yrker som er lovregulerte og hva som er rett godkjenningsmyndighet for ulike yrker.

Godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker etter yrkeskvalifikasjonsdirektivet (inkl. søkere fra land utenfor EØS)	År	Behandlede søknader
Helsedirektoratet	2023	6425
Arbeidstilsynet	2023	3074
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	2023	2168
Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse	2023	1082
Mattilsynet	2023	163
Statens vegvesen (2022)	2022	33
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	2023	19
Finanstilsynet	2023	13
Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	2023	9
Tilsynsrådet for advokatvirksomhet	2023	7
Direktoratet for byggkvalitet	2023	2
Norges vassdrags- og energidirektorat	2023	2
Direktoratet for mineralforvaltning	2023	1
Politidirektoratet	2023	1
Kartverket (2021)	2021	0
Miljødirektoratet	2023	0
Nasjonalbiblioteket	2023	0
NHH Norges handelshøgskole	2023	0

Informasjon om yrkesgodkjenning

I tillegg til informasjonen på hkdir.no og på Altinn har mange av godkjenningsmyndighetene utfyllende informasjon om godkjenning på sine egne nettsider, ofte både på norsk og engelsk. De ulike godkjenningsmyndighetene har et selvstendig ansvar for å informere om sine ordninger og nettsidene er deres viktigste informasjonskanal ut mot brukere.

Flere godkjenningsmyndigheter har oppgradert og brukertilpasset informasjonen de siste årene. Dette gjelder særlig Helsedirektoratet som er den desidert største

godkjenningsmyndigheten. På Helsedirektoratet sine nettsider gis informasjon avhengig av hvilket land søkere har utdanning fra og hvilken utdanning de søker om autorisasjon for. Det gis detaljert informasjon om dokumentasjonskrav og behandlingstid. Andre godkjenningsmyndigheter har lite eller ingen informasjon på nettsidene sine, og dette avhenger i stor grad av hvor mange søknader de mottar.

Det har de siste årene blitt lagt mer til rette for samhandling og samordning av informasjonsoppgavene til godkjenningsmyndighetene for lovregulerte yrker. Blant annet er det opprettet et digitalt samarbeidsrom (felles sharepoint) for informasjonsdeling, halvårige informasjonsmøter og saksbehandlerforum.

EU-forordningen om Single Digital Gateway (SDG) som ble innlemmet i EØS-avtalen i 2022 skal skape én digital inngang for EU-borgere og EU-baserte virksomheter med utgangspunkt i den eksisterende Your Europe-portalen, og skal publisere informasjon om rettigheter og plikter for privatpersoner og virksomheter. Dette vil for eksempel gjelde for personer som skal bo eller jobbe i et annet EU-land, og skal gjøre det enklere for personer å benytte seg av rettigheter på tvers av landegrensene. Innføringen av SDG vil ha innvirkning på mange av HK-dirs ansvarsområder, inkludert informasjonsarbeidet om godkjenning og rollen til assistansesenteret.

2.2.2 Universiteter og høyskoler

Ved universiteter og høyskoler vurderes utenlandsk utdanning i forbindelse med søknader om opptak til master og ph.d., godkjenning av utenlandsk høyere utdanning som del av en students utdanning ved institusjonen og jevngodhetsvurdering av hele grader. Målgruppen er personer som har behov for godkjenning av hele eller deler av sin tidligere utdanning, enten i forbindelse med søknad om opptak, fritak eller for å finne ut om en fullført grad ved et utenlandsk universitet eller høyskole er faglig jevngod med et studium ved den norske institusjonen, såkalt jevngodhetsvurdering.

Informasjon om godkjenning

På institusjonenes nettsider om opptak til mastergrader og ph.d. gis det informasjon om søknadsprosedyrer, opptakskrav og dokumentasjonskrav for søkere med utenlandsk utdanning. Det gis også informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning for studenter som ønsker å søke innpass eller søke om godkjenning av faglig jevngodhet av en grad fra utlandet.

Det er store forskjeller mellom institusjonene når det gjelder hvilken informasjon som er tilgjengelig og hvilke tjenester som gis. Noen institusjoner informerer om at man kan søke om faglig godkjenning for å kunne vurdere om en utenlandsk grad er faglig jevn god med en grad som tilbys ved studiestedet, og at man kan søke om fritak for emner ved innpass. Andre informerer om at faglig godkjenning kun tilbys når man er registrert som student, mens andre ikke har noe informasjon om faglig godkjenning.

Institusjonene benytter seg av ulike verktøy for å tilegne seg nødvendig informasjon for sin saksbehandling, blant annet Samordna opptak sine eksterne nettsider og Samordna opptak sin innloggingsside for institusjoner, GSU-listen, HK-dirs landdatabase og turbovurdering, samt automatisk godkjenning, nettsider og databaser fra ENIC-NARIC-nettverket og GAUS-databasen.

2.2.3 Fagskoler

Målgruppen i denne sammenhengen er personer med utenlandsk utdanning som søker om opptak til fagskoler i Norge. Noen fagskoler har opptak gjennom Samordna opptak, mens andre administrerer opptaket selv. Det finnes informasjon på nettsidene til noen av fagskolene om hvordan de vurderer utenlandsk utdanning, mens andre ikke har spesifikk informasjon om dette.

I likhet med universitetene og høyskolene, benytter fagskolene seg av ulike verktøy for å innhente nødvendig informasjon til egen saksbehandling, særlig informasjon fra Samordna opptak, både eksterne nettsider og intern innloggingsside for institusjoner.

2.2.4 Fylkeskommunene

Fylkeskommunen gir informasjon og veiledning til personer med utenlandsk utdanning som ønsker å få vurdert om de tilfredsstillende kravene til norsk studiekompetanse og/eller som ønsker å fullføre videregående opplæring for voksne for å oppnå et fag- eller svennebrev eller studiekompetanse.

Ansvar for disse informasjons- og veiledningsoppgavene kan være plassert i ulike enheter i ulike fylkeskommuner, men ligger som regel i utdanningsavdelingen. Ansvar for godkjenning av utenlandsk utdanning inn mot lærekontrakt, for eksempel for å bli praksiskandidat eller komme inn under ordningen fagbrev på jobb ligger som regel hos fagopplæringskontoret, mens ansvaret for inntak til og vurdering av voksne inn mot videregående yrkesfaglige og studieforbereende utdanningsprogrammer kan ligge hos

voksenopplæringsenheten eller inntakskontoret. De fylkeskommunale karrieresentrene tilbyr også informasjon og veiledning til personer med utenlandsk utdanning. Karrieresentrene er også omtalt under beskrivelsen av integreringsapparatet i neste avsnitt.

Informasjon om godkjenning

Informasjonen som gis på de ulike fylkeskommunenes nettsider varierer i innhold og kvalitet. Det kan virke vanskelig for søkere å finne fram til den informasjonen de trenger, og informasjonen ligger ofte spredt på flere nettsted. Hos noen fylkeskommuner er det egne innganger på nettet «for deg med utenlandsk utdanning», mens andre ikke har det. En fylkeskommune (Agder) har informasjon på engelsk under overskriften «Information for immigrants» som forklarer hvordan systemet fungerer og beskriver de ulike tjenestene.

Mange fylkeskommuner krever godkjenning av utenlandsk høyere utdanning eller godkjenning av fag/svennebrev fra HK-dir/NOKUT for å avklare hvilken rett brukere har til opplæring, og om de kvalifiserer for inntak. Noen krever også godkjenning av studiekompetanse fra Samordna opptak, noe det ikke er mulig å søke om, selv om Samordna opptak kan gi rådgivende uttalelser utenom søknadsperiodene. Det er ikke alltid klart hva som er bakgrunnen for at det etterspørres ulike typer godkjenning. Dette kan virke forvirrende for brukerne og kan føre til at de kontakter HK-dir for informasjon uten at de selv helt vet hva de trenger.

I sin saksbehandling bruker fylkeskommunene Samordna opptak og HK-dir sine nettsider, spesielt Samordna opptak sin landinformasjon, GSU-listen, landdatabasen og IMDIs kompetansepakke om godkjenning av utenlandsk utdanning. I innspillmøtet med representanter fra fylkeskommunene kom det frem at fylkeskommunene ikke samarbeider seg imellom om informasjon og veiledning om godkjenning av utenlandsk utdanning, og det ble gitt tydelig uttrykk for et stort behov for bedre samordning av informasjon og mer samarbeid.

2.2.5 Integreringsapparatet

Integreringsapparatet gir informasjon og veiledning til personer med utenlandsk utdanning og/eller yrkeserfaring som ønsker seg jobb, utdanning eller et kvalifiseringsløp mot arbeidsmarkedet i Norge. Den største målgruppen er flyktninger, men apparatet kan også veilede andre innvandringsgrupper og i noen tilfeller nordmenn som har studert i utlandet.

Integreringsapparatet består av et stort mangfold av veiledere, saksbehandlere, rådgivere og andre ansatte i NAV, kommunale flyktningetjenester og kommunal voksenopplæring, fylkeskommunale karrieresentre og voksenopplæringen i fylkeskommunen, tiltaksbedrifter i arbeids- og inkluderingsbransjen, asylmottak og frivillige organisasjoner som benytter seg av informasjon om godkjenning på ulike måter:

- I noen tilfeller henviser NAV-veiledere brukere med utenlandsk utdanning til HK-dir for å søke om å få godkjent sin utdanning med formål om å komme inn på arbeidsmarkedet. Enten innhenter veilederne informasjon fra HK-dir selv og videreformidler dette eller så ber de brukerne selv ta kontakt med HK-dir. I noen tilfeller støtter veilederne brukerne under hele søknadsprosessen.
- Flyktningetjenestens programkoordinatorer og flyktningkonsulenter bruker informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning til å vurdere lengde og innholdet i introduksjonsprogram. I tillegg informer de om hvilke muligheter en godkjenning vil kunne gi på arbeidsmarkedet.
- Hos voksenopplæringen i kommune og fylkeskommune søker elever med utenlandsk utdanning informasjon og råd hos rådgivere, som informerer om godkjenning av utenlandsk utdanning. Avhengig av størrelse på skolen, henviser ofte rådgiverne elevene til HK-dir for informasjon. Unntaksvis følger de eleven tett i denne prosessen.
- Fylkeskommunene har også karrieresentre der karriereveiledere veileder veisøkere med utenlandske kvalifikasjoner om hvordan de kan bruke sin kompetanse i Norge.
- Alle asylmottak har ansvar for å gjennomføre obligatoriske informasjonsprogram for beboerne. Dette gjelder også informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning.
- Arbeids- og inkluderingsbedrifter er en samlebetegnelse for aktører som jobber med arbeidsinkludering også kjent som tiltaksbedrifter. Bedriftene tilbyr karriereveiledning, jobboppfølging, språkopplæring for å nevne noe. I disse arbeidstiltakene møter jobbveilederne jobbsøkere med utenlandsk utdanning, der en godkjenning kan være mulighet for å lette overgangen til arbeidsmarkedet eller et utdanningsløp.
- Frivillige organisasjoner har ansatte og frivillige som informer om godkjenning til deltakere det er aktuelt for.

Informasjon om godkjenning

Integreringsapparat er en sammensatt gruppe og har ulikt kunnskapsnivå om godkjenning av utenlandsk utdanning. Noen kommuner har veiledere eller rådgivere som kontakter HK-dir på telefon eller e-post for å få informasjon om godkjenning som de kan dele videre, mens andre bestiller digitale og fysiske foredrag og samler en gruppe elever eller deltakere til et digitalt eller fysisk informasjonsmøte om godkjenning. Andre instanser, som Karriere Oslo, har eget informasjonsmateriell om godkjenning av utenlandsk utdanning. I tillegg har det blitt laget en kompetansepakke om godkjenning, i samarbeid med IMDI, rettet mot denne målgruppen, og en egen side på hkdir.no som er for veiledere som veileder andre om godkjenning av utenlandsk utdanning.

2.2.6 Arbeidsgivere og bransjeforeninger

Også arbeidsgivere og bransjeforeninger informerer og veileder personer med utenlandsk utdanning og/eller yrkeskvalifikasjoner om hva som skal til for å kunne jobbe i Norge. Noen arbeidsgivere krever at ansatte eller jobbsøkere med utenlandsk utdanning eller yrkeskvalifikasjoner skal søke om å få dette godkjent. For å kunne utøve lovregulerte yrker er dette et lovpålagt krav, mens det for ikke-lovregulerte yrker ikke er obligatorisk.

I forbindelse med ansettelse trenger arbeidsgivere informasjon om den utenlandske utdanningen kan sidestilles med norsk utdanning, eller om en utenlandsk yrkeskvalifikasjon kan gi rett til å utøve et yrke i Norge. Førstnevnte kan for eksempel omhandle fastsetting av lønns- og stillingskategori, og sistnevnte omhandler det å jobbe i en fast stilling i et lovregulert yrke. Arbeidsgivere etterspør godkjenning av utenlandsk utdanning i rekrutteringsprosesser som stillingsannonser eller gjennom rekrutteringsbyråer.

Informasjon om godkjenning

Godkjenningsordningene er i hovedsak til for at arbeidsgivere lettere skal forstå utenlandsk utdanning i forbindelse med ansettelse. Etter enkeltindivider er dermed arbeidsgivere den viktigste målgruppen for vedtak om godkjenning. Per i dag er det imidlertid lite informasjon rettet spesielt mot denne målgruppen, og det kan være vanskelig for arbeidsgivere å få nødvendig informasjon.

HK-dir tilbyr tjenester som kan hjelpe arbeidsgivere med å vurdere utenlandsk høyere utdanning, men det er uklart i hvilken grad disse tjenestene er godt nok kjent blant arbeidsgivere. Dette gjelder særlig turbovurdering, der arbeidsgivere kan få svar innen fem virkedager på hva en gitt høyere utdanning fra utlandet

kan sammenlignes med i Norge. Det finnes også automatisk godkjenning for en rekke land, som er standardisert informasjon som viser hvordan enkelte grader fra utvalgte land normalt vurderes av HK-dir.

En gjennomgang av stillingsannonser⁸ viser at mange arbeidsgivere stiller krav om godkjenning fra HK-dir, men gjennomgangen viser også at en del arbeidsgivere har manglende kunnskap om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner, noe som kan resultere i feilinformasjon og dårlig veiledning av ansatte med utenlandsk kompetanse eller personer som søker jobb hos disse arbeidsgiverne.

Eksempler på misvisende informasjon i stillingsannonser omfatter:

- Krav om godkjenning fra HK-dir i stillingsutlysninger for lovregulerte yrker, hvor det er godkjenning eller autorisasjon fra godkjenningsmyndigheten for yrket som burde etterspørres. Det kan for eksempel være stillinger som sykepleier og helsefagarbeider, der det ikke står noe om at man må ha autorisasjon fra Helsedirektoratet, men at man må ha godkjenning fra HK-dir.
- Krav om godkjenning av utdanning fra utlandet uten at det er stilt krav om høyere utdanning eller fagskole for stillingen. Hvis det kreves utdanning på videregående nivå og det samtidig står at utdanning fra utlandet må være godkjent, kan det skape forvirring, da det ikke nødvendigvis finnes godkjenningsordninger for dette. Et eksempel kan være at arbeidsgiver krever godkjenning av utdanning fra utlandet i en utlyst stilling som barne- og ungdomsarbeider eller renholdsoperatør. Dette finnes det p.t. ingen godkjenningsordning for, på samme måte som det heller ikke finnes en ordning for godkjenning av utenlandsk studieforberedende opplæring.
- Krav om godkjenning fra NOKUT/HK-dir dersom søkeren har tatt hele eller deler av utdanningen sin i utlandet. For personer med deler av utdanningen fra utlandet, for eksempel i forbindelse med utveksling, er det ikke relevant eller mulig med godkjenning fra HK-dir.

Denne typen feilinformasjon gitt av arbeidsgivere tyder på at det er et stort potensial for å forbedre informasjon fra HK-dir rettet mot arbeidsgivere og for å

---

⁸ Utvalget i gjennomgangen ble gjort ved å søke på «NOKUT» og «HK-dir» på finn.no.

samarbeide tettere med arbeidsgivere om å gi korrekt og relevant informasjon til personer med utenlandsk bakgrunn, ikke minst gjennom turbovurderinger.

2.2.7 Andre aktører

Association of Norwegian Students Abroad (ANSA) ivaretar norske utenlandsstudenters interesser og informerer om studiemuligheter i utlandet. Gjennom et nasjonalt og offentlig støttet informasjonssenter for utdanning i utlandet informerer ANSA blant annet om generell godkjenning og godkjenning for lovregulerte yrker – særlig helsefaglig autorisasjon – og jobber for at utenlandsstudenter skal være sikret godkjenning eller autorisasjon etter endte utenlandsstudier. ANSA er opptatt av anerkjennelsen og verdien av studier i utlandet og ønsker at dette kommer mer på dagsorden. ANSA har tidligere benyttet seg mye av landdatabasen, men bruker den lite nå fordi den ikke er oppdatert. ANSA etterlyser en utbedring av denne og mener en database lik det svenske UHRs «bedömningstjänsten» eller lignende ville vært til stor hjelp.

Lånekassen møter først og fremst norske studenter som vil ta høyere utdanning i utlandet. Ifølge Lånekassen studerer cirka 17 000 norske gradsstudenter i utlandet hvert år og den mottar mange henvendelser fra norske studenter som lurer på om deres utenlandske utdanning kan godkjennes i Norge. Lånekassen veileder og gir informasjon om hva som skal til for å gå godkjenning. Mange sender en forespørsel om forhåndsvurdering av typen «vil jeg få støtte til denne aktuelle utdanningen». Lånekassen har fått opplæring av HK-dir om bruk av landdatabasene og håndterer stort sett henvendelser selv. For å kunne innvilge lån til utdanning i utlandet stiller ikke Lånekassen krav til faglig godkjenning, bare generell godkjenning, altså at en utenlandsk utdanning er på samme nivå som en norsk utdanning.

2.3 Oppsummering

Gjennomgangen av HK-dir og andre aktørers informasjonstjenester om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner har avdekket enkelte problemområder hvor det er potensiale for forbedring:

- HK-dirs nettsider har et bredt mandat og andre hovedmålgrupper enn individuelle brukere som skal søke om godkjenning, og er dermed ikke utformet for å henvende seg til denne gruppen. Samtidig gjelder en betydelig del av trafikken til hkdir.no godkjenningssidene.

- Dette kommer blant annet til uttrykk i at om lag halvparten av henvendelsen til førstelinjen gjelder informasjon som allerede finnes på nettsidene.
- Det er stor variasjon i mengden og type informasjon om godkjenning som er tilgjengelig på nettsidene til de ulike godkjenningsmyndighetene for lovregulerte yrker, UH-institusjonene og fagskolene.
- Det er varierende mengde og kvalitet i informasjon om godkjenning som gis av fylkeskommunene – informasjonen er ofte spredt utover ulike sider, og i enkelte tilfeller misvisende – og fylkeskommunene samarbeider i liten grad om informasjon og veiledning om godkjenning.
- Mange arbeidsgivere stiller krav HK-dir-godkjenning i stillingsutlysninger, men ordningene er fortsatt for lite kjent blant arbeidsgivere – ikke minst gjelder dette turbovurdering som har relativt få forespørsler sammenlignet med antall godkjenningssøknader (kun 2 prosent) – og manglende kunnskap om godkjenning fører ofte til misvisende eller feilaktig informasjon i stillingsutlysninger.

3 Eksisterende kunnskapsgrunnlag

Dette kapittelet sammenstiller et kunnskapsgrunnlag relevant for utredningens problemstilling basert på omkring 40 ulike dokumenter, herunder utredninger, forsknings- og evalueringsrapporter, NOU-er, Stortingsmeldinger og -proposisjoner, forsknings- og formidlingsartikler o.l. Dette inkluderer også enkelte sentrale politikkdokumenter fra internasjonale organisasjoner for å reflektere at godkjenningsfeltet i stor grad er internasjonalt, og at politikk og praksis i Norge er forpliktet av internasjonale avtaler, som Lisboakonvensjonen og Globalkonvensjonen.

Kapittelet er delt inn i fire undertema utledet av problemstillingen for utredningen:

- informasjon om og kjennskap til godkjenningsordningene
- informasjon i vedtak om muligheter for arbeid og videre utdanning
- fragmentert informasjon og sammenheng mellom tjenester
- internasjonale føringer

3.1 Informasjon om og kjennskap til godkjenningsordningene

3.1.1 Søkere med utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet

Riksrevisjonen undersøkelse fra 2019 om godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet (Riksrevisjonen, 2019) fastslår at informasjonen til brukerne ikke er god nok. I mange tilfeller er ikke informasjonen brukertilpasset eller oversatt til engelsk. Revisjonen påpeker at det er vanskelig for potensielle søkere til godkjenningsordningene å orientere seg om mulighetene for godkjenning og finne frem til riktig godkjenningsordning og -aktør. Norske studenter i utlandet som studerer til lovregulerte yrker mangler også informasjon om hvilke utdanninger som gir godkjenning (Riksrevisjonen, 2019). I stortingsmeldingen *Kompetansereformen - lære hele livet* bekrefter Regjeringen at det er et forbedringspotensial når det gjelder informasjon til brukerne, og skriver at den vil sørge for at informasjonen om godkjenningsordningene blir bedre og mer tilgjengelig (Meld. St. 14 (2019-2020)).

NIFU gjennomførte i 2022 en undersøkelse av NOKUTs generelle godkjenningsordning for utenlandsk høyere utdanning (Korseberg et al., 2022). I en spørreundersøkelse NIFU gjennomførte blant søkere til den generelle godkjenningsordningen, har søkerne blitt spurt om hvordan de fikk kjennskap til godkjenningsordningen. Undersøkelsen viser at nesten halvparten av respondentene, 48 prosent, oppgir å ha fått informasjon om ordningen fra

venner/familie. 23 prosent av søkerne fant informasjon etter internettsøk, 16 prosent fra NOKUT, 12 prosent fra arbeidsgivere og 11 prosent fra Nav (Korseberg et al., 2022). Det at så mange får høre om ordningen fra venner og familie kan, ifølge NIFU, bety at det er tilfeldigheter knyttet til om søkerne får kjennskap til ordningen med godkjenning av utenlandsk utdanning. Lignende har ordningen for godkjenning av fag- og yrkesopplæring opplevd at positive presedensvedtak når ut til søkere via ryktebørsen, noe som blant annet har kommet til uttrykk gjennom i søknadstallene for 2023 og 2024 i betongfaget (Molander m. fl., 2024).

I intervjuer NIFU gjorde med arbeidsgivere i undersøkelsen fra 2022, fremstår det som at få jobbsøkere med utenlandsk utdanning legger ved et godkjenningsvedtak når de søker jobb. Dette kan indikere at få av søkerne i målgruppen benytter seg av ordningen (Korseberg et al., 2022).

Det at informasjonen til søkere med utdanning fra utlandet ikke er god nok, er omtalt i flere stortingsmeldinger og NOU-er de senere årene. Blant annet understreker arbeidsinnvandrerrutvalget at det er viktig at informasjonen om de ulike godkjenningsordningene for utenlandsk utdanning er god, tilgjengelig, brukertilpasset og relevant. Det må også være enkelt for søkerne å finne frem til riktig godkjenningsordning og -aktør (NOU 2022: 18, 2022). Et av tiltakene foreslått i integreringsmeldingen fra 2024 er også å sørge for bedre informasjon og veiledning til brukerne om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner, samt bedre samhandling mellom godkjenningsmyndigheter (Meld. St. 17 (2023–2024)). Tilsvarende tiltak kan man også finne i tidligere stortingsmeldinger, som eksempelvis kompetansereformen – lære hele livet (Meld. St. 14 (2019–2020)) og utsynsmeldinga (Meld. St. 14 (2022–2023)). Det er med andre ord bred enighet om at informasjonen til søkere med utenlandsk utdanning må bli bedre.

I Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner fra 2023 påpeker revisjonen at det fremdeles er utfordringer knyttet til informasjon til søkere til godkjenningsordningene (Riksrevisjonen, 2023). Likevel viser Riksrevisjonen til at det har vært en utvikling siden 2019. Blant annet er nettsiden til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) om godkjenning av pedagogiske yrker trukket frem som et eksempel på god og brukerrettet informasjon. I rollen som nasjonalt informasjonssenter for alle ordninger om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner, har HK-dir samlet informasjon blant annet på utdanning.no og på studyinnorway.no. Likevel er ikke informasjonen nødvendigvis lett tilgjengelig og bærer preg av at godkjenningsfeltet er fragmentert. På

nettsidene vises det derfor i stor grad videre til ulike andre godkjenningsmyndigheter (Riksrevisjonen, 2023).

For i større grad å nå arbeidssøkere i målgruppen for den generelle godkjenningsordningen for utenlandsk høyere utdanning, foreslår NIFU å bruke eksempelvis Nav eller Utlendingsdirektoratet for å gjøre ordningen mer kjent. NIFU-rapporten foreslår også å bruke nettsteder som arbeidssøkere oppsøker, som Finn.no eller jobbnorge.no. Samtidig understreker rapporten behovet for tiltak for å gjøre ordningene bedre kjent blant arbeidsgivere (Korseberg et al., 2022). Arbeidsinnvandrerrutvalget foreslår å inkludere informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner i en velkomst-app til nyankomne innvandrere (NOU 2022: 18, 2022).

3.1.2 Arbeidsgivere

I en rapport fra 2020 fra en arbeidsgruppe satt ned av Kunnskapsdepartementet⁹ kommer det frem at ordningen med godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring er for lite kjent og for lite brukt blant arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og i bedriftene (Arbeidsgruppe for rapport om NOKUTs godkjenningsordning for utenlandsk fag- og yrkesopplæring, 2020). Også bedriftene i Fafos undersøkelse av godkjenningsordningen for utenlandske fag- og svennebrev virker å ha lite kjennskap til ordningen (Andersen et al., 2021), og HK-dirs erfaringsrapport om godkjenningsordningen for fag- og yrkesopplæring fra 2024 påpeker at det er mange små og mellomstore bedrifter som rekrutterer ansatte med fag- og yrkesopplæring fra utlandet, og det er ikke noe etablert nettverk for å gi ut informasjon til disse (Molander m. fl., 2024).

I undersøkelsen av NOKUTs generelle godkjenningsordning for utenlandsk høyere utdanning, *Godkjenning til gagn?*, finner NIFU at det også er for dårlig kjennskap til og kunnskap om den generelle godkjenningsordningen blant arbeidsgivere (Korseberg et al., 2022). Flere av informantene (søkerne) fortalte at de ikke opplevde at et godkjenningsvedtak var etterspurt blant arbeidsgivere. Flere hadde også en opplevelse av at godkjenningen ikke hadde hatt noe å si for mulighetene på arbeidsmarkedet fordi arbeidsgiverne ikke kjenner til godkjenningsordningen. Funn i NIFUs undersøkelse tyder på at

---

⁹ Arbeidsgruppen besto av representanter fra KD, SRY (samarbeidsrådet for yrkesfag), de faglige rådene, Udir og NOKUT. Arbeidsgruppen ble satt ned på oppdrag fra KD og NOKUT var sekretariat for arbeidsgruppen.

godkjenningsordningen er lite kjent blant arbeidsgivere, særlig blant private virksomheter, og at få arbeidsgivere har en forståelse for hva et godkjenningsvedtak faktisk betyr. Også i undersøkelsen om godkjenningsordningen for utenlandsk fagskoleutdanning finner NIFU at arbeidslivet i liten grad kjenner til godkjenningsordningen (Korseberg et al., 2023).¹⁰

Ifølge NIFU kan den manglende kjennskapen til godkjenningsordningene føre til at et godkjenningsvedtak ikke får den nytteverdien det kunne hatt og følgelig føre til at ordningens verdi svekkes (Korseberg et al., 2022). Dette støttes av funn fra Sverige, der Universitets- og högskolerådet mener at effekten og anvendbarheten av vurderinger av utenlandsk utdanning sannsynligvis vil øke jo flere som kommer i kontakt med og får kjennskap til ordningene (Universitets- og högskolerådet, 2023).

For å gjøre den generelle godkjenningsordningen for utenlandsk høyere utdanning kjent, foreslår NIFU å markedsføre ordningen blant ulike arbeidslivsaktører, som arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner eller gjennom direktekontakt med arbeidsgivere (Korseberg et al., 2022).

3.1.3 Integreringsapparatet

Det er flere offentlige aktører i Norge som arbeider med mål om at innvandrere skal få nødvendig kompetanse, støtte og veiledning for å kunne delta fullt ut i det norske samfunnet, slik som Nav, fylkeskommuner, kommuner, voksenopplæringsssentre, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), HK-dir og frivillige organisasjoner.

Det er viktig å ta i bruk ressurser og kompetanse som innvandrere har med seg, og at integreringsapparatet bidrar til at innvandreres kompetanse raskt tas i bruk. Et av verktøyene for å få til dette er systemet for godkjenning av høyere utdanning og kvalifikasjoner fra utlandet, som den generelle godkjenningsordningen for høyere utdanning faller under (Meld. St. 16 (2015–2016)). Å sikre at innvandrere har

---

¹⁰ NIFUs undersøkelse ble gjennomført i 2023, mens ordningen med godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning trådte i kraft i 2019. Ordningen var med andre ord relativt ny da evalueringen ble gjennomført, og hadde også fått virke i en tid med pandemi og lavere innvandring enn normalt. Dette kan ha hatt innvirkning på funnene i undersøkelsen (Korseberg et al., 2023).

tilgang til klar og forståelig informasjon om godkjenningsordninger for utenlandsk utdanning er derfor avgjørende for å nå dette målet.

Kilder til informasjon

Ifølge Korseberg et al. (2022) oppga 11 prosent av de som svarte på undersøkelsen å ha fått informasjon om godkjenningsordningen for høyere utdanning fra Nav. Som en sentral offentlig aktør spiller Nav en viktig rolle i å formidle informasjon som kan hjelpe innvandrere i det norske samfunnet. De som valgte alternativet "annet" (10 prosent), oppga norskopplæring/norsk kurs, utdanningsinstitusjoner og flyktningkontorer.

For å sikre at alle innvandrere har tilgang til nøyaktig og relevant informasjon, har IMDi, i samarbeid med HK-dir og andre offentlige aktører utviklet nettsiden nyinorge.no. På nettsiden er det samlet informasjon fra offentlige myndigheter som kan hjelpe innvandrere i Norge, inkludert informasjon om hvordan de kan søke om godkjenning av utenlandsk utdanning. IMDi har samarbeidet med HK-dir og andre offentlige instanser om å inkludere informasjon på ukrainsk og russisk på nettsiden nyinorge.no. I tillegg har IMDi og HK-dir utviklet en kompetansepakke om godkjenning av utenlandsk utdanning for programrådgivere og andre som jobber med introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere (Riksrevisjonen, 2023).

Til tross for disse tiltakene, er det fortsatt utfordringer knyttet til informasjonsflyt om godkjenning av utenlandsk utdanning. En rapport fra OECD (2022) påpeker at informasjonen ofte ikke blir delt mellom de ulike aktørene involvert i prosessen, slik som IMDi, mottakssentre og kommuner. Dette understreker behovet for bedre samordning av informasjonen som blir gitt. OECD anbefaler å forbedre informasjonsflyten om innvandreres kompetanse mellom disse aktørene.

Behov for målrettet informasjon til flyktninger i asylmottak

Riksrevisjonen (2019) peker på at flyktningsbegrensede språk- og datakunnskaper kan gjøre det utfordrende å finne fram til godkjenningsordninger og eventuelle komplementerende utdanningstilbud. Riksrevisjonen (2019) stiller spørsmål ved om flyktingene får god nok og tidlig nok informasjon om godkjenning av medbrakt kompetanse. I en undersøkelse gjennomført av Fafo kommer det frem at få flyktninger starter prosessen med godkjenning av medbrakt kompetanse mens de er i asylmottak (Lillevik et al., 2020). Ifølge Korseberg et al. (2022) har de som ankom Norge som flyktninger eller asylsøkere i hovedsak mottatt informasjon gjennom Nav (30 prosent). Det er flere flyktninger

eller asylsøkere som mottar informasjon gjennom Nav enn øvrige innvandrere (11 prosent). I undersøkelsen var ikke programrådgiver/flyktningkonsulent og norskopplæring oppgitt som alternativ, men noen av de som svarte annet oppga dette.

Ifølge Riksrevisjonen (2019) er behov for mer målrettede informasjonstiltak for flyktninger i asylmottak. I lys av dette, er det viktig å forbedre disse prosessene for sikre at flyktninger mottar nødvendig informasjon i en tidlig fase av deres opphold i Norge. NOKUT har i samarbeid med IMDi utarbeidet en e-læringsportal for medarbeidere i mottak for å forbedre veiledningen om godkjenningsordningene. Senere har NOKUT overtatt ansvaret for portalen og har i samarbeid med Samordna opptak utarbeidet en ny modul om generell studiekompetanse for personer fra utlandet (Riksrevisjonen, 2019). Av tekniske årsaker har imidlertid portalen ikke blitt oppdatert siden 2020, og ble faset helt ut ved overføringen av NOKUTs godkjenningsoppgaver til HK-dir i 2023.

3.1.4 UH-sektoren

I universitets- og høyskolesektoren vurderes utenlandsk utdanning i forbindelse med opptak, søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning som del av norsk grad og jevngodhetsvurdering av utenlandsk grad (Riksrevisjonen, 2019). Det er mulig å søke om å få godkjent hele eller deler av tidligere gjennomført utdanning ved universiteter og høyskoler i Norge.

Ifølge Riksrevisjonen (2019) opplever om lag en tredjedel av norske utenlandsstudenter som har søkt om godkjenning av utenlandsk utdanning som del av norsk grad at er vanskelig å forstå kriteriene for å få godkjenning. Riksrevisjonen (2019) mener at for å sikre at flest mulig skal kunne bygge videre på sin utenlandske utdanning må lærestedene gi god informasjon om mulighetene for godkjenning og sørge for størst mulig grad av forutsigbarhet for studenter med utenlandsk utdanningsbakgrunn.

Korseberg et al. (2022) foreslår å rette godkjenningsordningen som er forvaltet av HK-dir mot de sektorene som allerede benytter seg av den, som offentlig sektor og universitets- og høyskolesektoren. Ut fra bruken av turbovurderinger er det der

behovet er størst.¹¹ Ifølge Korseberg et al (2022) vil det være hensiktsmessig å ta direkte kontakt med de ulike virksomhetene innen offentlig sektor og UH-sektoren, og eventuelt promotere ordningen på forskjellige informasjonssider og samarbeidsfora.

3.2 Informasjon i vedtak om muligheter for arbeid og videre utdanning

For at vurderinger av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner skal ha størst mulig nytteverdi for søkerne og samfunnet, bør vurderingene ikke bare lede til vedtak, men også informere om hvilke muligheter søkeren har som følge av vedtaket, enten det er positivt eller negativt. Ved et avslag kan dette være informasjon om andre muligheter for godkjenning, som for eksempel realkompetansevurdering, eller muligheter for påbygging og komplettering av utdanning. Positive vedtak kan ledsages av informasjon om muligheter for arbeid eller videre utdanning, som for eksempel gjennom dokumentasjon av norskferdigheter. Kunnskapsgrunnet viser at dette i liten grad gjøres i dag, og at manglende informasjon om veien videre etter et vedtak delvis henger sammen med manglende tilbud for påbygging og komplettering av utdanning fra utlandet og for realkompetansevurdering.

3.2.1 Påbygging og komplettering av utdanning

Riksrevisjonens undersøkelse (2019) finner at det er dårlig tilrettelagt for påbygging av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet, med få tilbud og få personer tatt opp til slik utdanning. Undersøkelsen peker på lite kunnskap og kommunikasjon mellom utdanningsinstitusjoner og godkjenningsmyndigheter om behovet for kompletterende utdanning ved universiteter og høyskoler. Riksrevisjonen mener det trengs et bedre system for å vurdere behovet for kompletterende utdanning.

Riksrevisjonundersøkelsen peker på at det hovedsakelig er det ordinære opplærings- og utdanningssystemet som skal gi de med utenlandsk utdanning mulighet til å bygge videre på og supplere kompetansen. Samtidig er

---

¹¹ Turbovurdering er en kort vurdering som beskriver om utdanningen er godkjent i utdanningslandet, hvilken grad den utenlandske utdanningen tilsvarer i det norske utdanningssystemet og hvilket fagområde utdanningen gjelder. Se detaljert beskrivelse i kapittel 2.

universitetenes og høyskolenes informasjon om muligheter for godkjenning av utenlandsk utdanning som del av norsk grad mangelfull, og få legger til rette for at personer kan få vurdert utenlandsk utdanning før de søker opptak. Dette skaper lite forutsigbarhet for søkere med utenlandsk utdanning om utdanningen deres gir grunnlag for fritak, og hvilken innvirkning dette har på studietiden (Riksrevisjonen, 2019).

For yrkesgodkjenning, får søkere som får avslagsvedtak lite informasjon om grunnen til avslaget og hva de kan gjøre for å få godkjenning senere. Riksrevisjonens gjennomgang av et utvalg avslagssaker fra godkjenningsmyndighetene for yrkeskvalifikasjoner viser ulik praksis når det gjelder hvor mye informasjon søkerne får om sine videre muligheter til å bygge på kompetanse. Undersøkelsen viser variasjon mellom de ulike godkjenningsmyndighetene i hva slags informasjon søkere med avslag får, men også variasjon innad i samme godkjenningsmyndighet.

I stortingsmelding 14 «Kompetansereformen – Lære hele livet» (2019–2020) står det at det de senere årene er utviklet en del tilbud for personer fra land utenfor EØS som trenger kompletterende utdanning for å kunne få yrkesgodkjenning. Tilbudet dekker imidlertid ikke alle yrker, og det er ikke nok informasjon om mulighetene og kravene til å få yrkesgodkjenning. OECD-rapporten «Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Norway» fra 2022 kaller kompletteringsmulighetene for innvandrere med yrkesfaglig/arbeidslivsrelevant kompetanse underutviklet.

I Stortingsmelding 14 «Utsyn over kompetansebehovet i Norge» (2022–2023) beskrives regelverk i yrkeskvalifikasjonsdirektivet og kompenserende tiltak i tilfeller der det er vesentlige forskjeller mellom personens yrkeskvalifikasjoner fra utlandet og kvalifikasjonskravene i Norge, for eksempel en prøveperiode i yrket eller en egnethetstest. Det påpekes at godkjenningsmyndigheten i slike tilfeller først har plikt til å sjekke om den samlede yrkeserfaringen helt eller delvis kan kompensere for avviket. Relevante prinsipper i yrkeskvalifikasjonsloven kan siden 2022 også anvendes for borgere fra tredjeland, men gjelder ikke for yrker som krever et kvalifikasjonsbevis på lavere nivå enn det som tilsvarer videregående opplæring. Det beskrives også eksisterende kompletterende utdanningstilbud for tredjelandsborgere med relevant høyere utdanning, som ikke oppfyller kravene for yrkesgodkjenning. Det gjelder blant annet yrkene sykepleiere, lærere og bioingeniører. I stortingsmelding 19 «Profesjonsnære utdanninger over heile

landet» (2023–2024) sier regjeringen at den vil vurdere å utvide tilbudet om kompletterende utdanning med et tilbud for leger.

Realkompetansevurdering

Det er mulig å søke opptak til høyere utdanning med realkompetanse¹² for de som ikke har generell studiekompetanse. For å få godkjent en søknad om dette må man ha dokumentasjon på at man har relevant kompetanse som kan veie opp for de vanlige opptakskravene. Det er hvert enkelt lærested som bestemmer hva som gir realkompetanse til studiene sine (Samordna opptak, 2024). Riksrevisjonen finner at realkompetansevurderingen i liten grad tas i bruk for personer med utenlandsk kompetanse, både for vurdering av studiekompetanse og yrkesfaglig opplæring, og ved opptak til grunnutdanning og masterstudier.

Ifølge Riksrevisjonen (2019) får søkere som blir vurdert til å ikke ha generell studiekompetanse ved søknad til opptak til høyere utdanning lite informasjon om hva de kan gjøre for å kvalifisere seg til høyere utdanning. Riksrevisjonen skriver at det er viktig at søkerne får en individuell forklaring på grunnlaget for avslaget og informasjon om hva de kan gjøre for å oppnå godkjenning senere.

Retten til å få vurdert realkompetanse skal sikre at personer som ikke har gått et ordinært utdanningsløp i Norge skal få mulighet til å dokumentere sin samlede kompetanse. Tilbakemeldingene fra fylkeskommunene og universitets- og høyskolesektoren tyder på at det er begrenset bruk av realkompetansevurderinger for personer som har utenlandsk kompetanse. Dette gjelder ved vurdering av både studiekompetanse og yrkesfaglig opplæring, og ved opptak til grunnutdanning og masterstudier. Dette fører til at mange ikke får mulighet til å dokumentere sin reelle kompetanse (Riksrevisjonen, 2019).

I en rapport fra HK-dir (2023) kommer det frem at det fortsatt er lite bruk av realkompetansevurdering i UH-sektoren. I 2022 fikk 1,3 prosent av studentene opptak basert på realkompetanse. 21 prosent av studentene på høyere yrkesfaglig utdanning har fått opptak på bakgrunn av realkompetansevurdering. I

---

¹² Realkompetanse er kunnskaper en person kan ha ervervet gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid, utdanning eller på andre måter. Det inkluderer ferdigheter og erfaringer som ikke nødvendigvis er dokumentert gjennom formelle kvalifikasjoner (Snl, 2024).

rapporten står det at utfordringer med realkompetansevurdering i UH-sektoren kan knyttes til ulik forståelse av handlingsrommet innenfor regelverket og ulik vurdering av egnethet for deltakere uten generell studiekompetanse. I rapporten fra HK-dir (2023) kommer det frem at utdanningstilbyderne er bekymret for om informasjon når frem til den aktuelle målgruppen, og om informasjonen er god nok til at mulige søkere forstår om de kvalifiserer for å bli vurdert på bakgrunn av realkompetanse. For å forbedre situasjonen er det behov for målrettet informasjon til de som ikke tilfredsstiller de offisielle kravene for opptak om hvordan de kan bli vurdert for opptak basert på realkompetanse.

3.2.2 Arbeid

I Stortingsmelding 14 «Utsyn over kompetansebehovet i Norge» (2022–2023) trekkes det frem at for yrker der det ikke er krav om yrkesgodkjenning, kan det likevel være nyttig med en vurdering av en utenlandsk utdanning, som et hjelpemiddel for å komme inn i norsk arbeidsliv. En OECD-rapport fra 2017 trekker frem Norges turbovurdering, en ordning som skal hjelpe arbeidsgivere med å vurdere utenlandsk høyere utdanning for yrker som ikke trenger yrkesgodkjenning, som et godt eksempel på innovativ tilnærming.

Samtidig peker undersøkelsen om NOKUTs generelle godkjenningsordning for utenlandsk høyere utdanning (Korseberg et al., 2022) at mange arbeidsgivere ikke vet hva godkjenningsvedtak fra NOKUT innebærer, og dette gjelder særlig i privat sektor. Informanter hadde erfaring med at vedtak fra NOKUTs godkjenningsordning ikke nødvendigvis ble verdsatt i en jobbsøknad. Blant ønsker om forbedring ble det trukket frem informasjon om hva karakterer og karakterskalaer fra ulike land betyr.

I NOKUTs erfaringsrapport om godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring fra 2019 trekkes det frem at det er stor variasjon i hvordan ordningen oppfattes av de sakkyndige. NOKUT oppfordres til å klargjøre handlingsrommet for å skrive mer informative vedtak, der det ikke bare informeres om hva som mangler for å oppnå godkjenning, men hvor søkerens oppnådde kompetanse også beskrives. Erfaringsrapporten mener dette kan være til hjelp både for søkere og potensielle arbeidsgivere.

3.2.3 Dokumentasjon av norskferdigheter

Allerede i innstillingen fra Utredningsutvalg for godkjenning og godskriving av høyere utdanning i Norge fra 2007 («Brautaset-utvalget») pekes det på behovet for rask og målrettet språkopplæring. At søkere ikke møter de formelle

språkkravene for opptak, trekkes frem som en av årsakene at det fortsatt er relativt få som får opptak til universiteter og høyskoler på bakgrunn av realkompetanse (HK-dir, 2023).

Også for utøvelse av lovregulerte yrker, er språkkompetanse framhevet som en viktig forutsetning for å kunne utøve yrket. Yrkeskvalifikasjonsdirektivets artikkel 53 fastslår at yrkesutøveren skal ha de språkkunnskapene som er nødvendige for å utøve yrket, men at hva som er nødvendige kunnskaper, må ses i forhold til de yrkesaktivitetene som skal utøves. Det påpekes at eventuell kontroll av språkkunnskaper skal skje etter vurdering av yrkeskvalifikasjoner. En yrkesutøver kan dermed få godkjent sine yrkeskvalifikasjoner, men ikke få utøve yrket før språkkravene møtes. I prop. 111 L (2020–2021) pekes det imidlertid på at det kan være utfordrende for yrkesutøveren å forstå at selv om yrkeskvalifikasjonene er godkjent, har man ikke adgang til å utøve yrket før språkferdighetene er på plass.

I «godkjenning til gagn?» (Korseberg et al., 2022) ses det blant annet nærmere på om søkerne opplever at NOKUTs generelle godkjenning av høyere utdanning har hatt betydning for deres muligheter på arbeidsmarkedet. Mange respondenter mener at godkjenningen har begrenset betydning om man ikke behersker norsk.

Stortingsmeldingen «Stille krav og stille opp» (Meld. St. 17. (2023–2024)) peker på den viktige og åpenbare sammenhengen mellom norskferdigheter og tilknytning til arbeidslivet over tid. Samtidig vil det kunne variere hva som er tilstrekkelige norskferdigheter for deltakelse i arbeidslivet. For en del yrker er det formelle krav til norskferdigheter (for eksempel innen helse- og opplæringssektoren). De fleste av disse er omfattet av EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv, men det er også andre direktiver som regulerer yrker, for eksempel sjøfart og luftfart. For yrker som ikke er lovregulerte, er det opp til arbeidsgivere å sette språkkrav ved ansettelser. Disse kravene kan være formelle eller uformelle. Stortingsmeldingen viser til en kartlegging av Rambøll fra 2023, hvor det kommer frem at arbeidsgiveres subjektive vurdering av språkferdigheter ser ut til å veie tyngre enn arbeidstakeres formelle dokumentasjon av norskkompetanse. Samtidig vises det til en undersøkelse fra SSB, hvor det er en sammenheng mellom resultater på norskprøven og andel sysselsatte eller under utdanning. Undersøkelsen fra Rambøll peker også på at andre kunnskaper enn det rent språklige, som det å forstå kulturelle koder, sosiale og uskrevne regler og samværsformer, også er viktig.

Stortingsmeldingen vektlegger at målrettet informasjon og god og tilrettelagt norskopplæring er viktig for at innvandrere raskt skal kunne ta del i arbeidslivet i et yrke som samsvarer med utdanningen de har. Sammen med utviklingen av et nasjonalt tilbud om digital norskopplæring, skal korte, yrkesrettede opplæringsløpene for pedagoger og helsepersonell gjøre inngangen til relevant arbeid raskere (Meld. St. 17. (2023–2024)).

3.3 Fragmentert informasjon og sammenheng mellom tjenester

Ifølge Riksrevisjonens rapport fra 2023 er godkjenningsfeltet preget av lite samordning, med begrenset samarbeid og erfaringsutveksling mellom ulike aktører. HK-dir er ansvarlig for studie- og karriereinformasjon på Utdanning.no, den offisielle informasjonen om norsk høyere utdanning rettet mot utenlandske søkere på Study in Norway-nettsiden, og den offisielle informasjonen rettet mot norske ungdommer som vurderer å studere i utlandet, på Utdanning i verden-nettsiden (Riksrevisjonen, 2023). Det ligger viktig informasjon om godkjenningsordningene på disse nettstedene. På grunn av fragmenteringen av godkjenningssystemet, er informasjonen preget av henvisninger til forskjellige godkjenningsmyndigheter (Riksrevisjonen, 2023).

3.3.1 Mange søker på feil ordning

Uklare skiller mellom utdanninger kan gjøre det vanskelig for søkerne å vite hvilken ordning de skal søke om godkjenning gjennom (Korseberg et al., 2023). En tilleggsutfordring er at de må søke på nytt dersom de har søkt på feil godkjenningsordning.

Dette er bare ett av flere aspekter ved søknadsprosessen som er utfordrende for søkerne. Ifølge NIFUs evaluering av godkjenningsordningen for utenlandsk fagutdanning fra 2023 oppfatter søkerne kommunikasjonen knyttet til hvorfor en utdanning ikke blir godkjent som uklar. Selv om det følger en begrunnelse med avslagsbrevet som forklarer hvorfor søknaden ble avslått, er det 20 prosent av søkerne som ikke forstår hvorfor de ikke har fått godkjent sine søknader. Dette tyder på at ordningen kommuniserer dårlig med søkerne.¹³

---

¹³ På bakgrunn av blant annet NIFU-rapporten, har informasjonen på nettsidene på endret etter at ordningen ble overført HK-dir. Antall søkere på feil ordning har deretter gått ned.

Ifølge NIFU (2023) er det flere som ikke kan søke ordningen for yrkesfag som i stedet søker fagskoleordningen. Det er også en del som søker med en mer allmennfaglig videregående utdanning, som det ikke finnes en godkjenningsordning for. Mange søkere opplever skillene mellom fagskoleutdanning og høyere akademisk utdanning i Norge som vanskelige å forstå.

Ifølge HK-dir (2023b) vil det å legge ansvaret for godkjenning av utenlandsk videregående opplæring til HK-dir føre til at ordningen kommer inn et faglig system med spisskompetanse på godkjenning av utenlandsk utdanning. Dette vil gi bedre forutsetning for at ordningen forvaltes mer enhetlig og profesjonelt. Om godkjenningsordningene samles på ett sted vil det kunne utvikles en bedre forståelse for sammenheng og mulige synergier mellom ordningene. Det kan gi bedre brukervennlighet ved at det blir færre instanser å forholde seg til for godkjenning av utenlandsk utdanning. Kunnskapsdepartementet mener også at det å samle så mange informasjonsoppgaver relatert til utdanning i utlandet, studier i Norge og godkjenning av utenlandsk utdanning i samme organisasjon vil bidra til å styrke informasjonen om godkjenning av utenlandske utdanninger og yrkeskvalifikasjoner (Riksrevisjonen, 2023).

Informantene i NIFUs (2023) undersøkelse ønsker seg et system hvor det er mulig, uavhengig av nivå å søke gjennom et sentralisert system, og deretter bli omdirigert til den aktuelle godkjenningsordningen. En annen løsning er at systemet, i tilfeller der hvor det har blitt søkt på feil nivå, tillater overføring av søknader fra en godkjenningsordning til en annen.

3.4 Internasjonale føringer

3.4.1 Konvensjonsforpliktelser

Norge er bundet av bestemmelsene om godkjenning av utenlandsk utdanning i Konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning i Europaregionen («Lisboakonvensjonen») og Global konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning («Globalkonvensjonen»). Konvensjonene er tatt inn i universitets- og høyskoleloven, og sentralt i begge står forpliktelsen til å tilrettelegge for god informasjon om godkjenning gjennom et nasjonalt informasjonssenter (UNESCO og Europarådet, 1997; UNESCO, 2019).

De nasjonale informasjonssentrene under Lisboakonvensjonen samarbeider tett gjennom det Europeiske nettverket av nasjonale informasjonssentre (ENIC-

nettverket) som i samspill med Europakommisjonens Nettverk av nasjonale informasjonssentre i den europeiske union (NARIC-nettverket) er den sentrale mekanismen for samordning av og informasjonsdeling om godkjenning i Europa («ENIC-NARIC-nettverkene»).

Ifølge Lisboakonvensjonens artikkel IX har nasjonale informasjonssentre i oppgave å a) lette adgangen til autoritativ og nøyaktig informasjon om sitt lands høyere utdanningssystem og -kvalifikasjoner (overfor andre parter/informasjonssentre), b) lette adgangen til informasjon om systemene for høyere utdanning hos de andre konvensjonspartene og om kvalifikasjonene disse gir og c) gi råd eller opplysninger om godkjenningssaker og vurdering av kvalifikasjoner, i samsvar med nasjonale lover og forskrifter (UNESCO og Europarådet, 1997)

Det er særlig det siste punktet (c) som berører denne utredningen.¹⁴

Lisboakonvensjonens «Explanatory report» presiserer at informasjonssentrene skal ha ansvar for informasjonstjenester på nasjonalt nivå, uavhengig av i hvilken form de er organisert (Council of Europe, 1997). Ifølge charteret for ENIC-NARIC-nettverket har sentrene blant sine hovedoppgaver å sørge for

- adekvat, pålitelig og verifisert informasjon om kvalifikasjoner, utdanningssystemer og godkjenningsprosedyrer til søkere, utdanningsinstitusjoner, arbeidsgivere, profesjonsforeninger, offentlige myndigheter og andre ENIC-NARIC sentre,
- informasjon, råd eller vedtak om godkjenning basert på kriterier og prosedyrer utviklet av nettverkene,
- informasjon til sine borgere om deres rettigheter vedrørende godkjenning,
- informasjon om utenlandske kvalifikasjoner og hva de tilsvarer.

Charteret, sammen med ENIC-NARIC nettverkene egen «Code of Good Practice», gir en rekke praktiske føringer for hvordan sentrene kan nå ut til sine brukere (UNESCO og Council of Europe, 2004; ENIC-NARIC, 2004), mens en nyere tilleggstekst til Lisboakonvensjonen gir retningslinjer for nasjonale informasjonssystemer på nett (UNESCO og Council of Europe, 2019).

---

¹⁴ I Globalkonvensjonen er punktet videreført i artikkel VIII med en presisering om at informasjonsdeling også omfatter råd og informasjon «angående kriterier og prosedyrer for vurdering av kvalifikasjoner, og for utarbeidelse av materiale om god godkjenningssakspraksis» (UNESCO, 2019).

Selv om retningslinjene understreker at informasjonssystemer og nettsider bør være brukervennlige og tilpasset de enkelte brukergruppene, gir de ikke detaljerte føringer for hvordan sentrenes nettsider skal se ut, men definerer et antall minimumskrav til innhold, som blant annet omfatter brukerrettet informasjon for søkere om lover, regler, kriterier, søknadsprosedyrer, faglig godkjenning og yrkesgodkjenning, godkjenning av flykntingers utdanning, regulerte yrker og godkjenningsmyndigheter for disse. Retningslinjene presiserer at nettsidene for informasjonssentrene bør sees i nær sammenheng med nasjonale myndigheters presentasjon av sitt høyere utdanningssystem og -institusjoner for internasjonale studenter og potensielle søkere fra utlandet. Videre bør utfallet av tidligere godkjenningsvedtak være åpent tilgjengelig for søkere (UNESCO og Council of Europe, 2019).

I tilstandsrapporten for Lisboa-konvensjonen fra 2022, anbefaler konvensjonskomiteen at informasjon bør være tilgjengelig gjennom et «single entry point» på nasjonalt nivå, fortrinnsvis via det nasjonale informasjonssentret, og på engelsk i tillegg til nasjonalspråk. Videre anbefaler komiteen at nasjonale informasjonssentre bør besørge tilstrekkelige økonomiske rammer for å bruke elektroniske verktøy til å forbedre effektivitet, gjennomsiktighet og sammenheng i sine tjenester, med det formål å redusere den administrative og økonomiske byrden for brukerne. Til slutt anbefaler den også å involvere myndigheter og høyere utdanningsinstitusjoner i utformingen av informasjonstjenester, og at partene bør fokusere på implementeringen av retningslinjene for nasjonale online informasjonssystemer (Lantero et al., 2022, s. 24).

3.4.2 Funn og anbefalinger fra OECD

OECD har i mange år vært opptatt av koblingen mellom godkjenning av utenlandsk utdanning og integrasjon av innvandrere gjennom adgang til arbeidsmarkedet, og har gjennomført en rekke undersøkelser som tar opp temaet på nasjonalt eller europeisk nivå, inkludert for Norge. Et av OECDs hovedfunn på aggregert nivå for EU-landene (inkludert Norge), er at selv om innvandrere utenfra EU peker på manglende godkjenning som en av de viktigste hindringene for å finne arbeid, er det likevel kun et mindretall av denne gruppen som søker om godkjenning, til tross for at de kommer dårligere ut på arbeidsmarkedet. For de som søker om godkjenning, halveres imidlertid ulempen ved å ha utenlandsk utdanning. For Norges vedkommende er det færre som søker godkjenning enn i andre europeiske land, og en lavere andel som oppgir manglende godkjenning som den viktigste barrieren for arbeidsmarkedsdeltakelse sammenlignet med andre land (OECD, 2023; OECD, 2024; Liebig, 2024).

Som et viktig virkemiddel for bedre integrasjon av innvandrere i arbeidslivet gjennom godkjenning, peker OECD blant annet på rask og effektiv saksbehandling, og trekker blant annet frem daværende NOKUTs turbovurdering (OECD, 2017). Et annet viktig virkemiddel er å tilrettelegge for informasjon og søknader gjennom «one-stop shops». Dette er informasjonskanaler som tilbyr ulike tjenester knyttet til vurdering og godkjenning av utenlandsk utdanning på ett sted, og som bidrar til å redusere kompleksiteten for søkerne. OECD viser til god praksis i Østerrike, Canada, Island og regionen Vallonia i Belgia. Et lignende eksempel trekkes frem fra Tyskland, som har samlet ulike tjenester gjennom nettstedet *Anerkennung in Deutschland*¹⁵ (OECD, 2017).

I 2022 undersøkte OECD tilgangen til arbeidsmarkedet og utdanning for innvandrere og deres barn i Norge, hvor godkjenning av utenlandsk utdanning ble trukket frem som et viktig virkemiddel. Selv om Norge har et velutviklet system for godkjenning, fant OECD enkelte forbedringspunkter, og etterlyser at (daværende) NOKUT bruker data mer aktivt i utformingen av sine tjenester, blant annet for å ha bedre kunnskap om hvordan godkjenningen bidrar til integrering på arbeidsmarkedet. OECD peker også på at det er forbedringsrom for hvordan de ulike aktørene i mottaksapparatet håndterer informasjon om innvandreres utdanning og ferdigheter, særlig mellom IMDi, mottakssentre og kommuner (OECD, 2022). OECD fremhever dessuten at i det komplekse og fragmenterte landskapet for yrkesgodkjenning med mange ulike myndigheter, dekker de tre største (Helsedirektoratet, Arbeidstilsynet og DSB) 80 prosent av de regulerte yrkene, mens halvparten av godkjenningsmyndighetene mottar færre enn ti søknader i året. Rapporten konkluderer med at det er et godt godkjenningstilbud i Norge, men at koordinering og informasjonsspredning ikke holder tritt med utviklingen (OECD, 2022).

3.5 Oppsummering

Oppsummert viser kunnskapsgrunnlaget at:

- HK-dirs godkjenningsordninger og hva et vedtak innebærer er lite kjent blant søkere og arbeidsgivere, noe som fører til at vedtakene ikke har den nytteverdien de kunne ha hatt – når få arbeidssøkere legger ved godkjenningsvedtak og nesten halvparten av de som søker godkjenning av

---

¹⁵ <https://www.anererkennung-in-deutschland.de/>

høyere utdanning oppgir at de har fått kjennskap til ordningen gjennom familie og venner og, er det mye som tyder på at tilfeldigheter er avgjørende.

- Om lag 20 prosent oppgir å ha fått informasjon om godkjenningsordningen for høyere utdanning gjennom Nav eller integreringsapparatet, men til tross for flere tiltak i senere tid, får ikke flyktninger god nok og tidlig nok informasjon om godkjenning, og informasjon ikke blir delt i tilstrekkelig grad mellom ulike aktører involvert i integreringsprosessen.
- Det er liten grad av samordning av informasjonen som blir gitt i ulike kanaler og av ulike aktører – i den grad informasjon er samlet, er det ofte i form av hyperlenking til andre aktører.
- Det er varierende grad av informasjon i vedtak om hva som eventuelt mangler for å få godkjenning, og om videre muligheter ved et avslag.
- Informasjon og tilbud om komplettering av utdanning og språkferdigheter er mangelfullt, samtidig som gode norskkunnskaper er en forutsetning for å kunne bruke godkjenning for å lykkes i arbeidslivet.
- Få søkere får opptak på bakgrunn av realkompetanse til høyere utdanning (1,3 prosent), og de som vurderes til ikke å ha generell studiekompetanse, får lite informasjon om hva de kan gjøre for å kvalifisere seg til opptak.
- Mange søker på feil godkjenningsordning – for eksempel fordi det ikke finnes noen egen godkjenningsordning for generell studiekompetanse – og de som har søkt på feil ordning må selv starte søknadsprosessen på nytt.
- Søkere ønsker seg et system hvor det er mulig å søke godkjenning gjennom et sentralisert system, og deretter bli henvist til den aktuelle godkjenningsordningen.
- Funnene er ikke særegne for Norge, og lignende trekk gjenfinnes i andre land ifølge OECD, som blant annet anbefaler bruk av «one-stop shop» for godkjenningsordninger og mer aktiv bruk av data i utforming av tjenestene, mens Lisboa-konvensjonen også oppfordrer til å publisere tidligere godkjenningsvedtak. OECD trekker også frem turbovurdering som et eksempel på god praksis.

4 Behovskartlegging

Som et ledd i utredningen ble det i perioden mars-mai 2024 gjennomført en behovskartlegging basert på 11 innspillsmøter med relevante aktører. Dette kapittelet redegjør for gjennomføring av kartleggingen og innspillsmøtene, før funnene presenteres.

4.1 Omfang og utvalg av aktører

Godkjenningsfeltet er stort og fragmentert og det er mange aktører som potensielt kunne vært omfattet en behovskartlegging og invitert til innspillsmøter. Ikke bare er det et stort antall sektorer som har med godkjenningsfeltet å gjøre, men det er også mange og til dels ulike aktører innenfor hver enkelt sektor. På bakgrunn av tiden og ressursene som stod til rådighet for utredningen, ble kartleggingen avgrenset til innspillsmøter med et begrenset antall aktører innenfor de relevante sektorene.

Kartlegging av relevante aktører innen godkjenningsfeltet omtalt i kapittel 2, viste at det er mange aktører som jobber med eller informerer om ulike former for godkjenning, og med ulike mandat og ansvarsområder. Disse ble gruppert i følgende kategorier:

- Godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker
- Universitets- og høyskolesektoren
- Fagskolesektoren
- Fylkeskommunene
- Integreringsapparatet
- Partene i arbeidslivet
- Andre aktører

Tabell 1 viser en oversikt over aktører som ble inviterte til å delta på innspillsmøter. Rammene for utredningen ga ikke anledning til å snakke med samtlige aktører innenfor hver kategori. Det ble derfor gjort et strategisk utvalg basert på HK-dirs erfaring, nettverk og kjennskap til de ulike aktørene. Enkelte aktører som ikke hadde anledning til å delta på møter (NHO og Spekter), ble gitt anledning til å sende skriftlige innspill.

Tabell 1: Aktører som deltok på innspillmøter eller sendte skriftlige innspill.

Kategori	Aktør
Godkjenningsmyndigheter for lovregulerte yrker	Arbeidstilsynet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) Helsedirektoratet Statens vegvesen
UH-sektoren (opptakskontorer)	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet UiT Norges arktiske universitet Universitetet i Oslo Universitetet i Sørøst-Norge
Integreringsapparatet	Arbeids- og velferdsdirektoratet (Integreringsteamet) Caritas Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) Karriere Oslo Karriere Vestland Kommunenes Sentralforbund (KS) Veiledningssenteret Asker og Bærum
Fylkeskommunene	Fagopplæringen i Akershus Oslo Voksenopplæring Sinsen OPUS Ringerike og Drammen (Buskerud fylkeskommune) Voksnes læring Innlandet
Partene i arbeidslivet	Entreprenørforeningen bygg og anlegg (EBA) Fellesforbundet Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) Spekter
Fagskolene	AOF Vestland og Agder Noroff Organisasjon for Norske Fagskolestudenter (ONF)
Andre aktører	Association of Norwegian Students Abroad (ANSA) Lånekassen

Deltagerne på innspillmøtene deltok ikke som offisielle representanter for sine virksomheter, og deres erfaringer og synspunkter samsvarer ikke nødvendigvis med andre erfaringer i samme virksomhet. En skal derfor være forsiktige med å generalisere for mye på bakgrunn av innspillene, eller hevde at utvalget er representativt.

Rammene for utredningen har ikke gitt anledning til å konsultere en av de viktigste gruppene i dette aktørbildet, nemlig søkerne. Søkerne er en sammensatt gruppe med ulike behov og består av blant annet norske studenter med utdanning fra utlandet, innvandrere fra EØS eller tredjeland med utenlandsk utdanning (som har flyttet til Norge eller som søker fra utlandet), flyktninger og asylsøkere i Norge. Den innsamlede informasjonen gir likevel indikasjoner om hvilke områder man bør vurdere å utrede ytterligere for å iverksette konkrete og formålstjenlige tiltak.

4.2 Gjennomføring av innspillmøtene

HK-dir sendte ut invitasjoner via e-post til ansatte ved de utvalgte virksomhetene basert på kontaktinformasjon internt i HK-dir. Det ble ikke sendt ut formelle invitasjoner til postmottak.

Alle de inviterte fikk i e-posten en kort beskrivelse av bakgrunnen for oppdraget og tre åpne spørsmål som de ble oppfordret til å reflektere over før møtet:

1. Hva er deres kjennskap og erfaringer med godkjenning av utenlandsk utdanning?
2. Hvilke utfordringer opplever dere knyttet til informasjonen og tjenester som er tilgjengelig?
3. Hvilke tanker har dere om godkjenningsfeltet og potensialet for samordning av informasjon om godkjenning av utenlandsk utdanning, mellom de ulike aktørene på feltet, herunder særlig HK-dir?

Representanter for 2-4 aktører deltok i hvert møte.¹⁶ Små grupper ble vurdert som mest hensiktsmessig for å kunne gi mest mulig taletid til de inviterte aktørene, og fordi de fleste erfaringsmessig føler seg tryggere og er mer åpne for å dele og diskutere i mindre grupper. En annen fordel med å møte aktørene i mindre

---

¹⁶ Møtene ble gjennomført digitalt, med unntak av ett møte med ANSA som ble gjennomført fysisk i deres lokaler i Oslo. Møtene har hatt en varighet på rundt en time med 2-3 fra HK-dir til stede som stilte relevante oppfølgingsspørsmål og tok referat. De kvalitative dataene ble sammenstilt i et skjema og gruppert i kategoriene utfordringer/behov/forslag til forbedringer.

grupper er at man kan få frem mer informasjon når flere samtaler sammen, sammenlignet om man snakker med én aktør av gangen.

4.3 Funn fra kartleggingen

I det følgende er innspillene sortert tematisk, da mange av innspillene var sammenfallende og i store trekk kan knyttes til følgende utfordringer: tilgang til informasjon og tjenester, kjennskap til HK-dir, språkbarrierer og begrepsforståelse, og kompetansebehov blant aktører i integrerings- og hjelpeapparatet.

Problemstillinger som ble vurdert som særlig fagspesifikke og for smale til å ha overføringsverdi til hovedproblemstillingen, er utelatt i denne sammenstillingen. Selv om mange av innspillene lar seg sortere tematisk, vil det være nødvendig å ta høyde for at eventuelle tiltak og anbefalinger bør tilpasses etter behov da dette kan variere fordi godkjenningsfeltet har et sammensatt aktørbilde og en mangfoldig sluttbrukergruppe.

4.3.1 Tilgang på relevant og brukervennlig informasjonen om godkjenning av utenlandsk utdanning

At godkjenningsfeltet er et komplekst felt å operere i både for aktørene som er involverte og for søkerne ble bekreftet gjennom innspillsmøtene. Samtidig varierer det i hvilken grad de ulike aktørene forholder seg til de ulike godkjenningsordningene, for eksempel yrkesgodkjenning, HK-dirs godkjenningsordninger for utenlandsk utdanning, faglig godkjenning, automatisk godkjenning og forhåndsgodkjenning. Mange av godkjenningsmyndighetene forholder seg først og fremst til egne ordninger og problemstillingene de har innenfor eget fagfelt.

De fleste aktørene som forholdt seg til HK-dirs informasjon på nettsidene syntes disse gir god tilgang til relevant informasjon. Enkelte mente imidlertid at nettsidene er «kompliserte» og «ugjennomtrengelige» for de som ikke kjenner fagfeltet godt og for de som skal søke om godkjenning av utenlandsk utdanning eller trenger mer informasjon om hvor man skal søke yrkesgodkjenning. For nyansatte fagpersoner ble det trukket frem et behov for at informasjonen på nettsidene blir strukturert tydeligere slik at det blir enklere å orientere seg om hvilke tjenester som finnes og hvem som tilbyr de ulike tjenestene. Det er tydelig variasjon i hvorvidt aktørene opplevde informasjonen som tilgjengelig og nyttig. I eksempelvis UH-sektoren og Lånekassen er det mange som har lang fartstid innenfor sitt fagområde. De vet da hvor de skal finne relevant informasjon, fordi de

vet hva slags informasjon de trenger. Disse var også mer tilfredse med informasjonen som er tilgjengelig på HK-dir sine nettsider, og fremhevet at det har vært en positiv utvikling de siste ti årene når det gjelder informasjon tilgjengelig fra NOKUT/HK-dir.

En gruppe som syntes informasjonen er for lite brukervennlig, var aktører på arbeidsgiversiden. Disse påpekte at mangfoldet i godkjenningsaktører og -prosesser er for stort og oppleves som uforutsigbart for bedrifter. Det er også stor variasjon i saksbehandlingstid hos de forskjellige godkjenningsmyndighetene. Det ble fremhevet at det er underkommunisert at ordningen som gir mulighet til å få godkjent fag- eller svennebrev fra utlandet er begrenset til å gjelde et utvalg land og fag, og at en del lovregulerte yrker har strenge krav for godkjenning.

Selv om flere av godkjenningsmyndighetene har utviklet gode veiledere på sine nettsider og har god kontakt med «sin sektor», er informasjonen totalt sett likevel spredt og fragmentert, og fordrer at søkere og arbeidsgivere vet hvor de skal lete og henvende seg for å finne relevant informasjon. Et hovedfunn her er at det er mer utfordrende å finne informasjon hvis man på forhånd ikke vet helt klart hva man trenger. Hvis man skal veilede noen, er det avgjørende å vite hva man skal veilede i forhold til, for eksempel riktig godkjenningsordning med hensyn til hvilke behov en søker har.

Behov og forslag til forbedringer:

- Bedre samordning av informasjon mellom godkjenningsmyndigheter, stat, fylkeskommuner og kommuner på godkjenningsfeltet, for eksempel i form av en felles digital portal eller plattform. Enkelte andre land ble trukket frem som eksempler, særlig Universitets og högskolerådet i Sverige sin side og myndighetene i Sveits sin side.¹⁷
- Bedre samordning av informasjonsoppgaver på feltet slik at det blir lettere for både integreringsapparatet, arbeidsgivere og søkere å finne frem til riktig ordning og hva man trenger for å kunne utøve et yrke, finne arbeid eller studere videre. Dette kan for eksempel løses ved å plassere overordnet ansvar for samordningen på ett sted, slik som systemansvaret HK-dir har for karriereveiledning nasjonalt.

---

¹⁷ Hhv. <https://www.uhr.se/> og <https://www.recognition.swiss/>

- Et mer brukersentrert system og samordning mellom flere sektorer med sikte på å lette bedrifters rekruttering fra tredjeland.
- Fylkeskommunene og fagskolene etterlyser at det opprettes nasjonale nettverk for erfaringsutveksling og deling av beste praksis, gjerne etter modell av det som finnes for realkompetansevurdering.
- Arrangere nasjonale kurs og seminarer for ansatte i statlig sektor, fylkeskommune og kommuner m.fl. som jobber innenfor felt hvor kompetanse på godkjenning av utenlandsk utdanning er relevant.

En aktør støttet dessuten at det etableres et nasjonalt senter for yrkesfag slik det foreslås i en rapport fra en regjeringsoppnevnt arbeidsgruppe med representanter fra partene i arbeidslivet, fylkeskommunene og aktuelle direktorater (Arbeidsgruppe for utredning av et nasjonalt senter for yrkesfag, 2023).

4.3.2 Kjennskap til HK-dir og tjenestene HK-dir tilbyr

Etter at NOKUTs godkjenningsoppgaver ble overført HK-dir, har det vært en utfordring med «branding» av godkjenningsordningene. Et godkjenningsvedtak fra NOKUT var etter hvert et godt etablert varemerke som fortsatt blir omtalt i praksisfeltet som «NOKUT-godkjenning». Det ble påpekt av noen av aktørene at det er mange som ikke vet hva HK-dir er og som ikke er klar over at en godkjenning fra HK-dir er det samme som en tidligere godkjenning fra NOKUT. HK-dir har selv erfaring med at søkere som tidligere har fått et NOKUT-vedtak søker på nytt fordi arbeidsgiver har bedt om et HK-dir-vedtak.

Det var også noe overraskende at selv aktører som kjenner ordningene godt, ikke kjente til alle HK-dirs tjenester innen godkjenning, som for eksempel verifiseringstjenesten for vedtak eller turbovurdering. Nesten alle aktørene etterlyste en oppdatert landdatabase for å hjelpe de mange saksbehandlerne og veilederne som har behov for å bruke denne til veiledning- eller vurderingsformål. Flere av de samme aktørene nevnte at de bruker andre lands databaser siden HK-dirs database ikke er oppdatert. Svenske UHRs landdatabase¹⁸ ble fremhevet som et godt eksempel.

---

¹⁸ [Bedömningstjänsten - Universitets- och högskolerådet \(UHR\)](#)

Vedtaksdatabasen GAUS¹⁹ ble også nevnt som en database som bør brukes i større grad. Innloggingsstatistikk viser at det er kun en håndfull institusjoner som bruker GAUS per år. Til tross for at både HK-dir og universitetene og høyskolene er forpliktet etter Universitets- og høyskoleloven til å registrere vedtak om godkjenning i GAUS, opplyste enkelte læresteder at de gjør vurderinger av utenlandsk utdanning uavhengig av GAUS. De var imidlertid ikke klar over at HK-dir eksporterer enkelte positive vedtak om generell godkjenning av høyere utdanning til denne databasen, og ga uttrykk for at dette er et nyttig verktøy som bør benyttes i større grad. Da er det avgjørende at de som skal bruke verktøyet, kjenner til det, og at informasjon som gis gjennom FS/GAUS er oppdatert (pt. står det at NOKUT overfører vedtak).

Behov og forslag til forbedringer:

- HK-dir og dets tjenester må bli bedre kjent blant viktige aktører som arbeidsgivere, fylkeskommuner og kommuner.
- Tjenestene bør synliggjøres på HK-dir.no og være lett tilgjengelige for brukerne.
- Oppdatering av landdatabasen og andre verktøy som benyttes for vurdering av utenlandsk utdanning.
- En wiki tilsvarende Samordna opptaks hadde vært nyttig for UH-sektoren.
- Lærestedene bør oppfordres til å bruke GAUS mer aktivt og informeres om at HK-dir overfører enkelte positive vedtak om generell godkjenning til GAUS.

4.3.3 Uklart språk og mangel på felles begrepsforståelse

Flere aktører påpekte at språket som brukes både i informasjon og i vedtak fra HK-dir er for byråkratisk, og at det er et problem at vedtaksbrevene kun skrives på norsk. At vedtakene kun formidles på norsk er begrunnet med at vedtaket er til bruk i Norge og rettet mot det norske arbeidslivet. Det var likevel flere aktører som påpekte at dette skaper problemer for søkere som ikke har tilstrekkelige norskkunnskaper til å forstå hva vedtaket innebærer og hvilke muligheter det gir.

---

¹⁹ <https://www.fellesstudentsystem.no/FS-produkt/kaus/>

Dersom denne utfordringen løses på en mer brukervennlig måte, vil det komme mange brukere til nytte.

Når det gjelder fagskolene, påpekte informantene at det ikke er opplagt for alle utenlandske søkere hva en fagskolegodkjenning kan brukes til, særlig i tilfeller hvor de har høyere utdanning (postsekundær utdanning) fra hjemlandet, men ikke får dette godkjent som høyere utdanning i Norge fordi systemet for høyere utdanning er forskjellig. Noen av de som søker om opptak til videregående eller høyere utdanning og får avslag, forstår ikke hva de skal gjøre for å komme videre i prosessen og savner bedre informasjon om dette.

I tillegg ble det etterlatt et inntrykk av at det mangler en enhetlig forståelse av både regelverk og sentrale begreper blant aktørene. Det kan være et strukturelt problem dersom de som veileder, vurderer og/eller godkjenner utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner ikke har en felles forståelse av begrepene, og derfor misforstår eller mistolker informasjon som de selv formidler videre. For eksempel er det tilfeller av ulik forståelse blant arbeidssøkende og arbeidsgivere om hvilken type godkjenning som er nødvendig til det enkelte formål, eller hvilken relevans den har for det yrket som skal utøves, og hvordan søkere oppnår denne godkjenningen.

Som vist i eksemplene fra stillingsannonser omtalt i kapittel 2, har arbeidsgivere varierende grad av kunnskap om godkjenning av utenlandsk utdanning. Det forekommer for eksempel at det kreves godkjenning fra HK-dir i forbindelse med ansettelse i lovregulerte yrker eller godkjenning av utdanninger som det ikke finnes godkjenningsordninger for. Det er også mange arbeidsgivere – spesielt innen det offentlige – som krever generell godkjenning av høyere utdanning fra HK-dir i tilfeller der det heller kunne vært *anbefalt* at man har godkjenning eller at automatisk godkjenning er tilstrekkelig. Det er imidlertid vanskelig å si noe basert på innspillsmøtene hvor utbredt dette er, og det vil være nødvendig med en egen undersøkelse for å se grundigere på disse problemstillingene.

Et annet kjent eksempel på misforståelse av begreper er at en del norske studenter som drar utenlands for å utdanne seg til lovregulerte yrker, for eksempel psykolog eller lege, feilaktig tror at de er sikret yrkesgodkjenning i Norge når de innvilges støtte fra Lånekassen. Det finnes også lignende erfaringer når det gjelder HK-dirs generelle godkjenning. HK-dir kan gi råd til Lånekassen om en institusjon eller et studieprogram er akkreditert/offentlig godkjent, men HK-dir kan ikke forhåndsgodkjenne en utdanning. Det samme gjelder andre

godkjenningsmyndigheter. Denne informasjonen bør formidles bedre til studenter som reiser utenlands.

Behov og forslag til forbedringer:

- Mer nettbasert og skriftlig informasjon om godkjenning på engelsk og andre språk tilpasset personer som mangler eller har begrensede ferdigheter i norsk.
- Involvere brukere for å sikre at teksten i vedtaksbrevene er brukervennlig og i tråd med klarspråk.
- Forklare sentrale begreper og bidra til mer enhetlig forståelse hos relevante aktører gjennom bedre kommunikasjon (f.eks. nettsider).
- Konsis og felles begrepsbruk på tvers av ordninger og aktører og utvikling av felles retningslinjer for å sikre enhetlig praksis og likebehandling av søkere.
- Målrettede informasjonskampanjer om verdien av godkjent utenlandsk utdanning for arbeidstaker og arbeidsgiver.

4.3.4 Varierende kompetanse om godkjenningsfeltet i integrerings- og hjelpeapparatet

Innspillsmøtene med aktører innenfor integrerings- og hjelpeapparatet avdekket at det er en del utfordringer spesifikke for denne sektoren knyttet til kompetansekartlegging og karriereveiledning av flyktninger. Dette bør vies særlig oppmerksomhet både fordi flere av aktørene jobber på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå – inkludert private frivillige hjelpeorganisasjoner – men også fordi kompetente vurderinger av utdanning og kompetanse er av stor samfunnsmessig betydning.

En av problemstillingene som kom frem er at kommunene gjennomfører kompetansekartlegging av utenlandsk utdanning som de i varierende grad har kompetanse til å gjennomføre. Dermed risikerer for eksempel flyktninger å få feil innplassering i introduksjonsprogrammet. Karrieresentrene har begrenset med tid til å diskutere godkjenning av utdanning i sine veiledningstimer med brukerne, og brukerne har kanskje ikke forutsetninger for å finne informasjon selv. Her er det et potensiale for kompetanseheving og styrket samarbeid mellom aktørene for å utnytte bedre kompetanse og kvalifikasjoner flyktninger har med fra hjemlandet.

Et eksempel på godt tverrsektorielt samarbeid og tiltak for kompetanseheving som ble trukket frem er kompetansepakkene. I 2023 fikk IMDi et oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om å styrke kunnskapen om ulike godkjenningsordninger av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner. Målgruppen skulle være aktører som arbeider med arbeidsmarkedsintegrering av flyktninger og innvandrere. I samarbeid med HK-dir ble det utarbeidet en kompetansepakke, som er tilgjengelig på IMDis nettside knyttet til fagressursen for introduksjonsprogrammet. Kompetansepakken om godkjenning av utenlandsk utdanning ble publisert 1. juli 2023 og består av fem moduler med ulike temaer, inkludert informasjonsskriv og refleksjonsspørsmål. Flere aktører på integreringsfeltet meldte om at kompetansepakkene blir mye brukt og at det gir en god innføring til feltet og gir mulighet for refleksjon og diskusjon.

Behov og forslag til forbedringer:

- Kompetansehevingstiltak rettet mot kommune og fylkeskommune i form av webinarer eller filmer. Disse bør være på flere språk og spisset tematisk, slik at de kan brukes også for å informere søkere.
- Styrke samarbeidet på godkjenningsfeltet mellom statlig sektor, fylkeskommuner og kommunene, for eksempel i form av nasjonale nettverk og møteplasser.
- Kompetansepakkene bør videreutvikles og blant annet inneholde mer informasjon om hvordan fylkeskommuner vurderer utenlandsk utdanning.

4.4 Oppsummering

Funnene fra behovskartleggingen bekrefter i stor grad utfordringer og behov som har kommet frem i tidligere rapporter og utredninger (se kunnskapsgrunnlaget i kapittel 3). Det er en mangel på koordinert og lett tilgjengelig informasjon tilpasset de ulike målgruppens behov og HK-dirs ordninger og tjenester er for lite kjent, særlig i lys av overgangen fra NOKUT til HK-dir. Både aktører på feltet og brukere opplever upresist språk og komplisert begrepsbruk i informasjon og vedtaksbrev som en utfordring. Det er også avdekket utfordringer med kompetanse om utenlandsk utdanning blant aktører som veileder om godkjenning i hjelpe- og integreringsapparatet.

For å møte disse utfordringene kan det være nødvendig med en helhetlig og samordnet tilnærming for å gjøre systemet mer oversiktlig og tilgjengelig for alle parter. Godkjenningsfeltet er preget av en mangfoldig aktør- og brukergruppe med ulike behov. Det er tydelig at mange aktører opplever utfordringer med å navigere i det fragmenterte landskapet av godkjenning av utenlandsk utdanning.

For å kunne tilby brukervennlig informasjon og effektive tjenester, er det avgjørende at alle aktører har tilgang til nødvendig informasjon og støtte, og at de møter en brukervennlig og rettferdig søknadsprosess. Dette inkluderer både søkere, veiledere og arbeidsgivere. Informasjonskampanjer og tematiske webinarer kan være nyttige verktøy for å øke kompetansenivået og gjøre godkjenningsordningene bedre kjent. En viktig del av forbedringsarbeidet vil også være å sørge for presis og enhetlig begrepsbruk og at vedtakene er skrevet i klarspråk og gir anbefalinger om veien videre som er forståelig for søkerne. Dette vil bidra til å redusere misforståelser og sikre at søkerne vet hva deres godkjenning innebærer og hvilke steg de kan ta videre.

Mer enhetlig praksis i de ulike sektorene og bedre forståelse blant involverte aktører kan sikres ved å etablere nasjonale nettverk eller forum innenfor de ulike sektorene for erfaringsutveksling og tolkning av regelverk. Videre vil utvikling og oppdatering av verktøy og systemer som landdatabasen og GAUS bidra til at vurderingsprosessene blir mer effektive og av høyere kvalitet.

5 Oppsummering av hovedfunn

Funnene fra kartleggingene av aktører, tjenester og behov i kapitlene 2 og 4, samt gjennomgangen av kunnskapsgrunnlaget i kapittel 3, har avdekket at utfordringene med informasjon om godkjenning kan sorteres under fire kategorier:

- 1) ulike brukergrupper har manglende kjennskap til ordninger og tjenester,
- 2) informasjon om godkjenning er fragmentert og spredt mellom ulike aktører,
- 3) informasjonen er ofte av varierende kvalitet, og
- 4) det gis lite informasjon til søkerne om hvilke muligheter et vedtak gir.

5.1 Manglende kjennskap til ordninger og tjenester

En forutsetning for at de ulike ordningene og tjenestene for godkjenning i HK-dir og hos andre godkjenningsmyndigheter skal kunne oppfylle sin samfunnsfunksjon, er at de er godt nok kjent blant de ulike brukergruppene. Utredningen viser at det ofte hersker misforståelser blant arbeidsgivere om hva HK-dirs godkjenningsordninger og -vedtak innebærer, og jobbsøkere opplever at godkjenningsvedtakene er lite etterspurt blant arbeidsgivere. Samtidig etterspør en del arbeidsgivere godkjenningsvedtak der det kunne vært tilstrekkelig med automatisk godkjenning eller turbovurdering. Med under 200 turbohenvendelser i 2023 sammenlignet med over 9000 mottatte søknader om godkjenning av høyere utdanning, er det trolig mer potensiale å hente i turboordningen. Dessuten er mange ikke klar over at NOKUT-godkjenning og godkjenning fra HK-dir er det samme. Også i UH-sektoren er det varierende kunnskap om HK-dirs tjenester – for eksempel blir HK-dirs landdatabase og GAUS lite brukt.

Blant potensielle søkere synes det å være manglende kjennskap til HK-dirs ordninger. Når nesten halvparten av søkerne om godkjenning av høyere utdanning har fått høre om ordningen via venner og familie, tyder det på at det ofte er tilfeldigheter som gjør at søkere finner veien til riktig ordning. Mange søker dessuten på feil ordning, og det oppleves som tungvint at søknader ikke kan overføres mellom HK-dirs ordninger, men at det kreves at søknaden sendes inn på nytt. Nyankomne og flyktninger får ikke god nok og tidlig nok info om godkjenning, og til tross for tiltak som informasjon på nyinorge.no og kompetansepakkene, blir ikke informasjon om godkjenning delt i tilstrekkelig grad mellom ulike aktører involvert i integreringsprosessen.

5.2 Fragmentert informasjon

Funnene viser at lite samhandling mellom aktørene på godkjenningsfeltet gjør at det er stor variasjon i mengden og typen informasjon om godkjenning de ulike aktørene gir. Informasjonen bærer preg av at feltet er fragmentert, og på nettsider vises det hovedsakelig videre til andre godkjenningsmyndigheter. Funnene viser også at det er ulik forståelse av lovverket og sentrale begreper, for eksempel om hva slags godkjenning som trengs for ulike formål. Det er varierende mengde og kvalitet i informasjon om godkjenning som gis av fylkeskommunene, og kommuner som gjennomfører kompetansekartlegging har ofte ikke tilstrekkelig kompetanse om vurdering av utenlandsk utdanning, noe som i ytterste konsekvens fører til at flyktninger får feil plassering i introduksjonsprogrammet.

5.3 Kvalitet på informasjon og nettsider

Mange brukere opplever at språket i informasjon og vedtak fra HK-dir er byråkratisk, og enkelte søker derfor på feil ordning. Særlig for flyktninger kan manglende språk- og datakunnskaper gjøre det vanskelig å finne frem til riktig godkjenningstilbud eller å forstå innhold i vedtaksbrev siden disse kun utstedes på norsk. Kartleggingen peker også på at informasjon om godkjenning ofte oppleves som bortgjemt på HK-dirs nettsider, er kompliserte og vanskelige å finne frem i dersom man ikke allerede vet hvor ting ligger. Likeledes gjør diskrepansen mellom de ulike målgruppene for HK-dirs nettsider det vanskeligere for godkjenningsordningene å nå ut til sine brukere, og nesten halvparten av henvendelsene førstelinjen mottar gjelder informasjon som allerede er tilgjengelig på nettsidene. Dette er funn som bekrefter at nettstedet hkdir.no ikke er egnet for innhold rettet mot sluttbruker av godkjenningsordningene.

Også informasjon om godkjenning fra UH-sektoren oppleves som mangelfull – for eksempel oppgir en tredjedel av norske utlandsstudenter som søker om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning som del av norsk grad at kriteriene for godkjenning er vanskelig å forstå.

5.4 Lite informasjon om muligheter etter et vedtak

For søkere som har fått et vedtak fra HK-dir eller andre godkjenningsmyndigheter, oppleves det ofte som vanskelig å vite hva som er veien videre, enten dette gjelder et positivt eller negativt vedtak om en søknad om godkjenning. Det er

også stor variasjon av oppfølgingen av avslag blant andre godkjenningsmyndigheter, og det gis lite informasjon i avslagsbrev om hva som mangler for å få godkjenning. Det er lite kommunikasjon mellom godkjenningsmyndighetene og UH-sektoren om mulighetene for kompletterende utdanning, og tilbudet for innvandrere er underutviklet. Relativt få søkere får i dag opptak til høyere utdanning på bakgrunn av realkompetanse, og for de som vurderes til ikke å ha generell studiekompetanse gis det lite informasjon om hva de må gjøre for å kvalifisere seg til opptak. Det er dessuten uklart for mange søkere som har fått godkjent utenlandsk utdanning som tilsvarende fagskoleutdanning i Norge hva godkjenningen kan brukes til. Det finnes heller ikke noe tilbud for generell godkjenning av generell studiekompetanse fra utlandet. En fellesnevner for de ulike utfordringene knyttet til informasjon om muligheter etter et vedtak er at godkjenning i liten grad sees i sammenheng med hvilke behov søkeren har og fraværet av sammenheng mellom tjenester sett fra et brukerperspektiv.

6 Løsningsforslag og anbefalinger for forbedring av informasjonsoppgavene

I det følgende vurderes ulike tiltak som svarer på hovedfunnene og som kan bidra til bedre løsning av informasjonsoppgavene, hvem tiltakene primært retter seg mot og hvilke ressurser gjennomføringen vil kreve. Tiltakene kan deles inn i to hovedkategorier: den første omfatter *interne tiltak* som HK-dir kan gjennomføre uten at det i vesentlig grad berører andre virksomheter. Den andre kategorien består av *tiltak i samarbeid med andre aktører* som vil kreve videre utredning, involvering fra Kunnskapsdepartementet eller andre berørte virksomheter og/eller tilleggsfinansiering.

6.1 Interne tiltak

6.1.1 Kommunikasjon og «branding» av HK-dir sine godkjenningsordninger

Generell godkjenning av høyere utdanning har i mange år vært omtalt i praksisfeltet som «NOKUT-godkjenning», og blitt et innarbeidet begrep for søkere, arbeidsgivere, utdanningssektor og integreringsapparat. Det tar tid å etablere kjennskap i feltet om at det nå er HK-dir som forvalter ordningen og tilbyr de samme godkjenningstjenestene som tidligere ble forvaltet av NOKUT. For å bidra til å gjøre ordningene bedre kjent, planlegger HK-dir å jobbe med en tydeligere kommunikasjon og «branding» av sine godkjenningsordninger. Mer beskrivende navn på tjenestene og visuelle grep vil gjøre det enklere for brukerne å forstå dem og bidra til å skille tjenestene fra hverandre, samt fra andre tjenester i HK-dir, som for eksempel norskprøver, karriereveiledning og Samordna opptak.

Når man søker etter informasjon om godkjenning på internett, dukker fortsatt ulike NOKUT-nettsider opp blant treffene, blant annet gamle nyhetssaker. Det er lite informasjon på NOKUT sine nettsider om at HK-dir har tatt over ordningene for godkjenning av utenlandsk utdanning, og mange brukere leter etter informasjon på NOKUTs nettsider eller forsøker å logge seg inn på NOKUTs innloggingsside for institusjoner. I dag er det kun på «kontakt oss» siden at NOKUT har informasjon om at tjenesten er flyttet. Det er viktig å tydeliggjøre utad at godkjenningsvedtak fra NOKUT fortsatt er gyldige, og at man ikke skal søke på nytt til HK-dir hvis man allerede har et vedtak fra NOKUT. HK-dir vil derfor gå i dialog med NOKUT om informasjon om endringen, der det samtidig informeres om at NOKUTs tidligere vedtak er gyldige og orienteres om hvilken periode NOKUT var godkjenningssinstans.

Tiltaket retter seg dermed mot godkjenningsordningenes primærbrukergrupper, dvs. søkere, arbeidsgivere, integreringsapparatet og andre myndigheter. Tiltaket vil innebære å gjennomføre brukerundersøkelser, utvikle en kommunikasjonsplan med kjernebudskap, nye visuelle profiler og maler for å øke kjennskapen til HK-dir's godkjenningstjenester, med fokus på å kommunisere tydelig gjennom nettsider og andre relevante kanaler. Samtidig vil det kreve dialog med NOKUT for å bedre informasjon om endringene deres nettsider.

6.1.2 Tydeliggjøring av aktørbildet og begrepsbruken

Det er et behov for tydeligere kommunikasjon og avklaring av rollene til de forskjellige aktørene som godkjenner eller vurderer utenlandsk utdanning for å unngå forvirring blant brukere, arbeidsgivere, veiledere og saksbehandlere.

HK-dir planlegger å igangsette et arbeid for å klargjøre og standardisere begrepsbruken rundt godkjenning. Det er for eksempel behov for å skape en klarere distinksjon mellom ulike typer godkjenning og vurdering av og veiledning om utenlandsk utdanning. Dette kan oppnås gjennom samordning av informasjonsoppgavene knyttet til godkjenning og ved å bruke felles begrepsapparat, både med interne tjenester i HK-dir, samt eksterne aktører, for eksempel gjennom utvikling av felles retningslinjer for å sikre enhetlige praksis og likebehandling, og ved å etablere et nasjonalt nettverk for erfaringsutveksling og beste praksis innen godkjenning.

Tiltaket retter seg mot både primærbrukergruppene for godkjenningsvedtak blant søkere og arbeidsgivere og mot aktørene i godkjenningsfeltet. Tiltaket vil innebære å etablere en oversikt over aktørene og deres roller, eksisterende begrepsbruk og en systematisk analyse for å avdekke inkonsekvent, misvisende og motstridende begrepsbruk. Selv om HK-dir som fagorgan leder veien, er det viktig å involvere aktørene for å etablere klarhet rundt innhold i begreper og skape et omforent vokabular.

6.1.3 Brukerretting av nettsiden *Godkjenning av utdanning fra utlandet*

Det er potensiale for å utvikle en mer brukerrettet tilnærming til nettsiden *Godkjenning av utdanning fra utlandet* på hkdir.no. Til tross for begrensninger, er det mulig å forbedre nettsidene innenfor dagens rammer på bakgrunn av innsikt fra brukerne gjennom informasjon- og veiledningstjenestene, og flere prosesser er allerede igangsatt.

For å sikre sammenheng mellom HK-dirs tjenester og bistå søkerne på veien videre etter et vedtak, jobbes det med å tydeliggjøre innganger på karriereveiledning.no og oversikter over for eksempel utdanningstilbud og yrkesbeskrivelser som finnes på utdanning.no. Mange med utenlandsk utdanning søker på feil godkjenningsordning, mens arbeidsgivere etterspør godkjenningsvedtak i tilfeller der automatisk godkjenning eller turbovurdering kunne vært mer hensiktsmessig. Forbedring av denne opplevelsen er også i gang, og det er nylig opprettet egne sider som er rettet mot arbeidsgivere.

På lengre sikt er det likevel behov for å utvikle en mer egnet plattform basert på person- og brukerreisemetodikk som kan avløse dagens side med de begrensningene den midlertidige plasseringen på HK-dir.no gir. En slik pedagogisk tilnærming vil gjøre det enklere for brukerne å finne relevant informasjon. Dette kan gjøres i nært samarbeid med andre nettsider som driftes av HK-dir som i større grad har brukerorientert sine individrettede tjenester, som for eksempel utdanning.no og karriereveiledning.no. Det pågår arbeid med sammenhengende tjenester internt i HK-dir, som vil legge føringer for videre tiltak. Det finnes dessuten eksempler på gode brukerorienterte nettsider om godkjenning i andre land, for eksempel Finland, som med fordel kan brukes til inspirasjon for et slikt arbeid. For å nå ut til en bredere brukergruppe og å gjøre ordningene mer tilgjengelige for nyankomne flyktninger, er det også viktig å ha mer informasjon på flere språk. På lengre sikt vil det også være viktig å gjennomføre kontinuerlige undersøkelser om hvordan vedtak og informasjon om godkjenning blir brukt av søkerne, i tråd med anbefalinger fra OECD om mer aktivt å bruke data og statistikk i utforming av tjenester.

Tiltaket retter seg dermed mot brukere av nettsidene, hovedsakelig potensielle søkere og arbeidsgivere. Tiltak vil innebære å gjennomføre brukerundersøkelser, analysere brukerdatabaser for dagens nettsider, kartlegge eksisterende innhold, optimalisere innholdet og utvikle nye komponenter og brukergrensesnitt, gjennomføre brukertesting og teknisk implementering.

6.1.4 Videreutvikle øvrige nettsider som HK-dir har ansvar for

I tillegg til å utvikle HK-dirs informasjonstjenester som er spesifikt rettet mot godkjenning, er det også et potensiale for bedre samhandling med andre deler av HK-dir for å kunne tilby bedre tjenester og fremstå tydeligere utad som et samlet direktorat – ikke minst gjennom videreutvikling av andre tjenester og nettsider HK-dir har ansvar for. Samlet sett bør informasjonen om utenlandsk utdanning på nettsider HK-dir har ansvar for være samordnet, tydelig, lett

tilgjengelig og konsistent for å hjelpe brukerne på best mulig måte. Intern samordning i HK-dir innebærer blant annet å benytte hverandres nettsider og ulike verktøy og ressurser effektivt og henvise brukere videre til disse.

- Karriereveiledning.no har gode verktøy for å hjelpe brukere med å beskrive sin kompetanse, noe som er viktig når personer med utenlandsk kompetanse forsøker å komme inn på arbeidsmarkedet i Norge.
- Karriereveiledning.no har utviklet en intern kunnskapsbase i form av en søkbar nettside som inneholder mye relevant informasjon for veiledere, gode formuleringer, lenker og en artikkel om godkjenning av utenlandsk utdanning. Det kan være hensiktsmessig å dele denne kunnskapsbasen med andre som veileder denne brukergruppen. Det er også foreslått at karriereveiledning.no kan registrere forespørsler om utdanning fra utlandet og godkjenning av utenlandsk utdanning for på den måten å samle statistikk og kunnskap om slike henvendelser.
- Utdanning.no inneholder en rekke yrkesbeskrivelser, og det kan vurderes om man skal inkludere informasjon om godkjenning og autorisasjon i disse beskrivelsene der det er relevant. Dette kan gjøres ved å ha egne bokser med informasjon for de med utdanning fra utlandet, som klargjør om yrket er lovregulert eller ikke, og gir en kort oppskrift på hva de må gjøre, samt lenker videre til aktuelle ordninger.
- Informasjonen på nettsidene til Samordna opptak bør struktureres slik at den enkelt kan oppdateres, bygges ut, og gjenbrukes andre steder. Dette vil sikre konsistens og tilgjengelighet av informasjon.
- Det bør fremgå tydeligere på studyinnorway.no at man ikke trenger generell godkjenning for å søke masterstudier i Norge.

Tiltaket retter seg dermed mot alle som benytter HK-dirs øvrige nettsider som kilde til informasjon om utenlandsk utdanning og godkjenning. Tiltaket vil i mindre grad innebære nyutvikling som det vil bety justeringer og bedre koordinering og sammenheng mellom de ulike tjenestene i HK-dir.

6.1.5 Kompetansehevende tiltak for integreringsapparatet

Funn i kartleggingen tyder på at det er et udekket informasjons- og kunnskapsbehov blant de som veileder brukere med utenlandsk utdanning, eller på ulike måter vurderer og godkjenner utenlandsk utdanning i integreringsapparatet og utdanningssektoren. Dette gjelder eksempel for vurderinger av utdanning som gjøres i kompetansekartleggingen i forkant av fastsettelse av lengden på introduksjonsprogram. Kompetanseheving vil ikke bare

bidra til å bedre kvaliteten på slike vurderinger, men også å gjøre godkjenningsordningene bedre kjent blant nyankomne.

Tiltak for å heve kompetansen til disse brukerne kan være utvikling av informasjonsmateriell i form av kurs, webinarer og videoer rettet integreringsapparatet, det vil si veiledere, rådgivere i videregående skole, rådgivere i flyktningstjenesten, karriererådgivere og -veiledere, programrådgivere og lignende. Tidligere erfaringer indikerer at slike tiltak fungerer godt for denne målgruppen, men det er et behov for å skalere opp og utvide disse tilbudene. Samordna opptak, blant andre, bistår daglig med veiledning mot denne gruppen, og har kommet med konkrete innspill om å utvikle kurs og opplæringsmoduler rettet mot de ulike delene av integreringsapparatet. Særlig etterlyses digitalt veiledningsmateriale og større digitale kurspakker rettet mot denne gruppen, som for eksempel kan bestå av en grunnmodul for alle i integreringsapparatet, samt mer spesialisert veiledningsmateriale for ulike grupper av veiledere og rådgivere.

Riksrevisjonens undersøkelse fra 2019 viste at søkere som blir vurdert å ikke ha generell studiekompetanse ofte får lite informasjon om hvordan de kan kvalifisere seg til høyere utdanning. Dette understreker igjen behovet for bedre veiledning. I sitt svar til Riksrevisjonen i 2019 nevner Kunnskapsdepartementet blant annet at for å møte dette behovet utviklet NOKUT, i samarbeid med IMDi, en e-læringsportal for medarbeidere i mottak for å forbedre veiledningen om godkjenningsordningene. Blant annet sammen med Samordna opptak ble det utviklet en modul om generell studiekompetanse for personer fra utlandet. Denne portalen er ikke tilgjengelig per i dag (jf. kap. 3.1.3), men kan være et godt grunnlag for en videre utvikling av kursmateriell rettet mot integreringsapparatet.

Tiltaket retter seg dermed hovedsakelig mot veiledere og andre i integreringsapparatet som informerer om bruk av utenlandsk utdanning. Tiltaket vil innebære å kartlegge kompetansebehovet gjennom å gjennomføre behovsanalyser og identifisere kunnskapshull, tilpasning og utvikling av opplæringsopplegg og -materiell, gjennomføring av opplæring gjennom fysiske og digital kurs o.l.

6.2 Tiltak i samarbeid med andre aktører

6.2.1 Felles nasjonal informasjonsside om godkjenning

En tilbakevendende tilbakemelding i behovskartleggingen er behovet for en felles digital inngangsport for personer med behov for informasjon og veiledning om

godkjenning av utenlandsk utdanning, noe også det innhentede kunnskapsgrunnlaget underbygger. Både tilleggstekster til Lisboakonvensjonen og nyere OECD-rapporter anbefaler myndigheter å etablere felles inngangsport til godkjenning, og mange stater har allerede gjort det, slik som Tyskland, Sveits og Østerrike. Dessuten vil en felles inngangsport lette gjennomføringen av SDG-forordningen, som trolig vil fremtvinge slike løsninger i årene som kommer.

For å bidra til at flest mulig får kjennskap til de ulike godkjenningmuligheter som finnes i Norge, og for å sørge for at det finnes én felles vei inn til oppdatert og korrekt informasjon om vurdering av utenlandsk utdanning og kompetanse, foreslår HK-dir at det opprettes et felles nettsted med informasjon og veivisere til de ulike godkjenningmulighetene som finnes i Norge.

Det er viktig å presisere at en slik nasjonal informasjonsside om godkjenning ikke vil erstatte dagens løsninger med informasjon og ansvar fordelt ut på ulike godkjenningsinstanser, og skal heller ikke være en sentralisert søkerportal. Løsningen skal komplementere eksisterende tilbud, og gjøre dem mer tilgjengelige og forståelige. Tiltaket vil bidra til raskere og mer målrettet vurdering utenlandske utdanning, yrkeskvalifikasjoner og kompetanse ved at enkeltpersoner har én inngangsport til godkjenning som veileder dem videre til rett instans. Målet vil være at den som besøker nettsiden enkelt og raskt skal kunne finne ut av om den trenger å søke godkjenning, hva som er rett godkjenningsinstans og hvor man søker.

Innholdet bør i størst mulig grad genereres og oppdateres automatisk via f.eks API-er fra ansvarlig myndighets egne nettsider. På den måten reduserer man ressursene som kreves til drift og vedlikehold, samtidig som man reduserer risikoen for feil og utdatert informasjon (f.eks. døde lenker). Digitale veivisere bør utformes etter modell for brukerreiser, slik som for eksempel «Jeg har utdanning fra utlandet, og vil...», «Jeg har arbeidserfaring fra utlandet, og vil...», «Jeg vil studere videre i Norge, og vil...», «Jeg vil jobbe i Norge, og vil...» osv. Nettstedet vil med dette kunne fungere som et startpunkt for videre utvikling av sammenhengende tjenester på tvers av sektorer og nivåer innen godkjenning av utenlandsk utdanning, yrkeskvalifikasjoner og kompetanse.

Nettstedet bør utvikles i samarbeid med relevante aktører på godkjenningsfeltet for å sikre forankring og bred oppslutning om løsningen og gode integrasjoner til alle aktuelle nettsider og tjenester. Eksisterende nettsider og søkerplattformer beholdes, men integreres med portalen. Det bør også være gode lenker til fysiske

og digitale veiledningstilbud, slik som fylkeskommunale karrieresentre og karriereveiledning.no.

Aktuelle ordninger kan være:

- Godkjenningsordninger for regulerte yrker etter yrkeskvalifikasjonsdirektivet
- Godkjenningsordninger for regulerte yrker etter andre reglement, inkludert internasjonale standarder (f.eks. innen maritime yrker og luftfart)
- HK-dirs godkjenningsordninger
- Godkjenningsordninger for faglig jevngodhet med norsk grad ved UH-institusjoner
- Realkompetansevurdering i fylkeskommunen
- Opptak til private høyskoler og fagskoler som ikke er del av Samordna opptak
- Lokale opptak på fagskoler og UH-institusjoner, inkludert faglig vurdering og godkjenning av utenlandsk utdanning som del av norsk grad

Tiltaket har et bredt nedslagsfelt og retter seg mot alle som ønsker å benytte seg av utenlandsk utdanning, yrkeskvalifikasjoner eller realkompetanse i Norge. Det vil bety utvikling av et helt nytt nettsted, med alt det innebærer av kartlegging av eksisterende systemer og innhold, brukerundersøkelser, design, teknisk utvikling, dataintegrasjon, testing og kvalitetssikring. Dette vil kreve spesialkompetanse og innhenting av eksterne ressurser, og et forprosjekt vil måtte gjennomføres for å estimere kostnader, tids- og ressursbehov.

6.2.2 Videreutvikle landdatabasen og etablere kvalifikasjonsdatabase

Landdatabasen for utenlandsk utdanning på hkdir.no²⁰ har ikke blitt oppdatert på flere år og er dermed mangelfull, lite brukervennlig og blir i varierende grad benyttet av UH-sektoren. Som et resultat av at landdatabasen er mangelfull benytter mange av de potensielle brukerne seg i stedet av andre lands databaser som er mer oppdaterte, utfyllende og brukervennlige. Imidlertid er disse databasene ikke tilpasset norske forhold og behov, og aktørene i godkjenningsfeltet etterlyser en ny landdatabase hvor utenlandsk utdanning på

---

²⁰ <https://hkdir.no/utdanning-fra-utlandet/lister-og-databaser/landdatabase-utdanning-fra-landet>

alle nivåer er beskrevet, og opptakskrav og dokumentasjonskrav er konsistente og tilgjengelige – gjerne etter mal fra det svenske UHRs *bedömningstjänst*.²¹

Mange påpeker at det er enklere å finne frem på Samordna opptak sine sider om utenlandsk utdanning enn tilsvarende informasjon om høyere utdanning på hkdir.no. Landdatabasen og Samordna opptak sine landsider bør slås sammen og utvikles til en felles nasjonal landdatabase som presenterer utenlandsk utdanning fra videregående nivå og opp til ph.d. Informasjonen må struktureres slik at den enkelt kan oppdateres og vedlikeholdes, bygges ut ved behov og gjenbrukes andre steder, for eksempel ved å benytte en enkelt sannhetskilde eller modulær innholdsstyring (Headless CMS).

Et annet poeng, eller avhengighet, er at et fremtidig samordna masteropptak vil føre til store endringer på mange nivåer, både innen godkjenning, vurdering, saksbehandling og informasjon, og det er nødvendig å se dette i sammenheng med de ulike godkjenningsprosessene. For eksempel er dokumentasjonskravene til opptak til høyere utenlandsk utdanning i dag ulike og spredt mellom institusjonenes nettsider. På sikt vil det være fordelaktig med en database hvor også opptakskrav og dokumentasjonskrav er samlet og integrert med landdatabasen og andre ressurser.

En ny landdatabase kan på sikt videreutvikles til å omfatte informasjon om hva utenlandske enkeltkvalifikasjoner tilsvarer i det norske systemet («kvalifikasjonsdatabase»), slik for eksempel det polske ENIC/NARIC-kontoret har med sin *KWALIFIKATOR*-database.²² Ved at man i tråd med Lisboa-konvensjonens anbefalinger gjør de delene av databasen som inneholder slik informasjon tilgjengelig for allmennheten, kan den benyttes av individer med utdanning fra utlandet eller arbeidsgivere som trenger informasjon om hva en utenlandsk kvalifikasjon tilsvarer i det norske systemet, og således redusere behovet for enkeltvedtak og individuell veiledning av brukere. Det bør også legges opp til at kvalifikasjonsdatabasen muliggjør hel- eller delautomatisering av godkjenningsprosessen (integrasjon mot saksbehandlingssystem) og sikker deling av resultater (integrasjon mot Vitnemålsportalen).

---

²¹ <https://www.uhr.se/bedomning-av-utlandsk-utbildning/bedomningstjanst/>

²² <https://nawa.gov.pl/en/recognition/system-kwalifikator>

Videreutviklingen av landdatabasen vil hovedsakelig ha UH-institusjonene og aktørene i godkjenningsfeltet som målgruppe, mens utvikling og integrering med en kvalifikasjonsdatabase også vil rette seg mot enkeltindivider som ønsker å benytte seg av utenlandsk utdanning i Norge, samt arbeidsgivere og hjelpeapparatet. Tiltaket vil innebære inngående behovskartlegging og analyser av bruk av dagens landdatabase, innhenting av oppdateringer og utvidelse av innhold, standardisering av data, utvikling av nytt brukervennlig design og avanserte søkefunksjoner, API-integrasjon, brukertesting, kvalitetssikring og brukeropplæring. For utvikling av en kvalifikasjonsdatabase vil det i tillegg være relevant å innhente eksempler på beste praksis fra andre land.

I likhet med utviklingen av en felles nettside om godkjenning, vil er tiltaket avhengig av tilføring av kompetanse og innhenting av utviklertjenester som vil medføre behov for ekstra ressurser, og et forprosjekt må igangsettes for å kunne definere nærmere kostnader, tid- og ressursbehov.

6.2.3 Utvidelse av råd- og turbotjenester

Funnene i utredningen viser at det er behov for å utvide HK-dirs råd- og turbotjenester for å veilede arbeidsgivere bedre om hva utenlandske kvalifikasjoner tilsvarer i det norske utdanningssystemet. Slik kan behovet for krav til godkjenning i forbindelse med ansettelse reduseres, som dermed kan påvirke søknadspågangen og frigjøre kapasitet.

En utvidelse av råd- og turbotjenestene kan innebære å få flere til å ta i bruk det eksisterende tilbudet for høyere utdanning fra utlandet gjennom for eksempel målrettede informasjonskampanjer og tilpasning av nettsider og andre informasjonskanaler. Men det kan også innebære å utvide tjenestene til å gjelde flere godkjenningsordninger, hvor særlig ordningen for utenlandsk fagskoleutdanning vil være egnet. Tjenesten vil være mindre aktuell for den faglige godkjenningen av fag- og yrkesopplæring og ikke aktuell for yrkesgodkjenning, hvor selve godkjenningsvedtaket er avgjørende for å kunne utøve et yrke.

Tiltaket retter seg hovedsakelig mot arbeidsgivere og indirekte mot søkere, og vil innebære en utvidelse og målretting av oppsøkende virksomhet mot arbeidsgiversiden og tilpasning og utvidelse av eksisterende infrastruktur for råd- og turbotjenesten for høyere utdanning til å omfatte andre godkjenningsordninger. Dette kan i første omgang gjennomføres som et pilotprosjekt for utenlandsk fagskoleutdanning. Selv om dette trolig vil gi

effektiviseringsgevinster, vil gjennomføringen av et pilotprosjekt medføre behov for ekstra ressurser for ikke å belaste saksbehandlingskapasiteten i prosjektperioden.

6.3 Anbefalinger

I tråd med utredningens hovedfunn og de foreslåtte tiltakene, anbefaler HK-dir å gå videre med tiltakene langs to spor: *interne tiltak* som HK-dir vil prioritere å gjennomføre som nye initiativer eller i forlengelse av påbegynte prosesser, og *tiltak i samarbeid med eksterne aktører* som vil kreve involvering av Kunnskapsdepartementet og andre relevante virksomheter, og som kan føre til behov for tilleggsfinansiering.

Interne tiltak omfatter:

- Kommunikasjon og merkevarebygging av HK-dirs godkjenningsordninger
- Tydeliggjøring av begrepsbruken i godkjenningsfeltet
- Brukerretting av nettsiden *Godkjenning av utdanning fra utlandet*
- Videreutvikle informasjon om godkjenning på andre nettsider eid av HK-dir
- Gjennomføre kompetansehevende tiltak for integreringsapparatet

Tiltak i samarbeid med eksterne aktører omfatter:

- Et forprosjekt for etablering av en felles nasjonal informasjonsside om godkjenning
- Et forprosjekt for videreutvikling av landdatabasen med mulighet for å integrere den med en kvalifikasjonsdatabase
- Et pilotprosjekt for å utvide råd- og turbotjenestene til å omfatte utenlandsk fagskoleutdanning

7 Tillegg

Oppdrag: 2024-007 Vurdering av informasjonsoppgaver og -tjenester om godkjenning av utenlandsk utdanning

Frist: 1. november 2024

Tildeling: Oppdraget finansieres innenfor gjeldende budsjetttramme

Bakgrunn og kort beskrivelse av oppdraget

God informasjon om utenlandsk utdanning skal bidra til at den enkelte effektivt kan bruke sin kompetanse i det norske arbeidslivet, og at arbeidsgivere og samfunnet kan ha tillit til en godkjent utenlandsk utdanning. Godkjenningsfeltet er komplekst, og det kan være utfordrende å navigere for både enkeltpersoner og andre aktører. Det er viktig å jobbe kontinuerlig med en mer helhetlig forvaltning av ordningene for godkjenning av utenlandsk utdanning og utenlandske yrkeskvalifikasjoner, og informasjonsoppgavene knyttet til godkjenningsfeltet.

KD ber HK-dir om å

1. vurdere sine informasjonsoppgaver om godkjenning av utenlandsk utdanning i sammenheng med direktoratets øvrige relevante brukerrettete tjenester, og hvor hensiktsmessig kartlegge informasjonskanaler forvaltet av andre direktorater og aktører, og
2. utrede utvidelse av veilednings- og rådgivningstjenester for arbeidsgivere og andre aktører til alle godkjenningsordninger for utenlandsk utdanning som HK-dir forvalter.

Utredningen må utføres i tråd med utredningsinstruksen. Oppdraget skal leveres som en sluttrapport med direktoratets anbefalinger innen fristen. HK-dir skal sende et utkast til KD før 1. august 2024.

8 Referanser

- Andersen, R. K., Bråten, M. og Bøckmann, E. Rolf K. Andersen, Mona Bråten og Ester Bøckmann (2021). *Godkjenningsordningen for utenlandske fag- og svennebrev. Virkninger på arbeidsvilkår*. Fafo-rapport 2021:12. FAFO. Hentet fra <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/godkjenningsordningen-for-utenlandske-fag-og-svennebrev>
- Arbeidsgruppe for rapport om NOKUTs godkjenningsordning for utenlandsk fag- og yrkesopplæring (2020). *NOKUTs godkjenningsordning for utenlandsk fag- og yrkesopplæring – Veien videre*. Arbeidsgruppe for rapport om NOKUTs godkjenningsordning for utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Hentet fra https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2020/nokuts-godkjenningsordning-for-utenlandsk-fag-og-yrkesopplaring_veien-videre_2020.pdf
- Arbeidsgruppe for utredning av et nasjonalt senter for yrkesfag (2023). *Utredning av et nasjonalt senter for yrkesfag. Rapport fra arbeidsgruppe oppnevnt av Kunnskapsdepartementet, oktober 2023*. Arbeidsgruppe for utredning av et nasjonalt senter for yrkesfag. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/40cc84209cbb48bdb1eae3edb6002b49/utredning-av-nasjonalt-senter-for-yrkesfag.pdf>
- Brautaset, K. m.fl. (2007): *Innstilling fra Utredningsutvalg for godkjenning og godskriving av høyere utdanning i Norge*. Det kongelige kunnskapsdepartement. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/rap/2007/0005/dd/d/pdfv/304890-brautasetutvalget_22-01-07.pdf
- ENIC-NARIC (2004). *Code of good practice in the provision of information on recognition*. UNESCO/Council of Europe. Hentet fra https://www.enic-naric.net/Upload/Documents/Code_good_practice_provision_information_recognition_2004.pdf
- Council of Europe (1997). *Explanatory Report to the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region*. Council of Europe, European Treaty Series – No. 165. Hentet fra https://www.enic-naric.net/Upload/Documents/Explanatory_Report_LRC.pdf

HK-dir (2023a). *Realkompetansevurdering i bransjeprogrammene En kartlegging av omfang og praksis i fagskole- og UH-sektoren. Notat nr. 7/2023.*

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Hentet fra

<https://cdn.sanity.io/files/dc7vqrwe/production/0d734973bb585d9999999480071b1c957625d31e3.pdf?dl=>

HK-dir (2023b). *Svar på særskilt oppdrag 2023-001 i tildelingsbrev fra*

Kunnskapsdepartementet om å utrede tiltak for mer enhetlig og effektiv ordning for realkompetansevurdering. [Upublisert rapport]. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse.

HK-dir (2024). *Strategi. Verksemdsstrategi for HK-dir 2023 -2027.* Direktoratet for

høyere utdanning og kompetanse. Hentet 06.06.2014 fra <https://hkdir.no/om-oss/strategi>

Korseberg, L., Wiers-Jenssen, J., Eide, T., Østby, M. N. & Holtermann, H. (2022).

Godkjenning til gagn? Undersøkelse av NOKUTs generelle godkjenningsordning for utenlandsk høyere utdanning. NIFU-rapport 2022:9. NIFU. Hentet fra

<https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/2992579>

Korseberg, L, Vika, K.S og Høst, H. (2023): *En godkjenningsordning som kan bli*

nyttig. Evaluering av godkjenningsordningen for utenlandsk fagskoleutdanning. NIFU Rapport 2023:9. NIFU. Hentet fra

<https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/3085363>

Kunnskapsdepartementet (2021): Prop. 111 L (2020–2021). *Endringer i universitets-*

og høyskoleloven, utdanningsstøtteleven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (samleproposisjon). Det kongelige kunnskapsdepartement. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/747245434bb04cd5a378c14330f173fa/no/pdfs/prp202020210111000dddpdfs.pdf>

Kunnskapsdepartementet (2023a). *Vedlegg til tildelingsbrev 2024. Særskilte oppdrag.* Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a72885b2c807452ebd81b0fc32bd1e52/vedlegg-sarskilte-oppdrag-20242295924.pdf>

Kunnskapsdepartementet (2023b). *Tildelingsbrev til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse for 2024.* Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a72885b2c807452ebd81b0fc32bd1e52/tildelingsbrev-til-hk-dir-for-2024-2.pdf>

Kunnskapsdepartementet (2023c). *Prop 126 L (2022–2023). Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2458f88db09b474fb02e3ea3b1768b3b/no/pdfs/prp202220230126000dddpdfs.pdf>

Lantero, L., Pedersen, A. B., Ramiņa, B., Bai Yun, C. (2022). *Monitoring the implementation of the Lisbon recognition Convention: monitoring report*. Council of Europe & UNESCO. Hentet fra <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383465.locale=en>

Liebig, T. (2024). *The discount of foreign qualifications on the labour market and the benefits to recognition: evidence and policy conclusions*. Presentert på Recognition of Qualifications of Third Country Nationals – WEBINAR 2: Simplifying recognition, 28.05.2024. European Commission.

Lillevik, R., Weiss, N., Kavli, H., Haugnæss, G. & Stenstavold, M. (2020). *Kompetansekartlegging og karriereveiledning av nyankomne flyktninger*. Fafo-rapport 2020: 03. Hentet fra <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/kompetansekartlegging-og-karriereveiledning-av-nyankomne-flyktninger>

Meld. St. 16 (2015–2016). *Fra utenforskap til ny sjanse - Samordnet innsats for voksnes læring*. Det kongelige kunnskapsdepartement <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20152016/id2476199/>

Meld. St. 14 (2019–2020). *Kompetansereformen – Lære hele livet*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/afb66fbcbdfb47749f1b7007b559d145/no/pdfs/stm201920200014000dddpdfs.pdf>

Meld. St. 14 (2022 –2023). *Utsyn over kompetansebehovet i Norge*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/d4a1053c98614420a71de98352902464/no/pdfs/stm202220230014000dddpdfs.pdf>

Meld. St. 17 (2023–2024). *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/0b74b84e746a452eb0b64a88c873a6fe/no/pdfs/stm202320240017000dddpdfs.pdf>

Meld. St. 19 (2023–2024). *Profesjonsnære utdanningar over heile landet*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/4ab6bbb12ed54f9f959364aec06ba3f6/nn-no/pdfs/stm202320240019000dddpdfs.pdf>

Molander, S., Harildstad, S.M. & Fossan, J.D. (2024). *Godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Erfaringsrapport 2024*. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. Hentet fra <https://hkdir.no/rapporter-undersokelser-og-statistikk/godkjenningsordningen-for-utenlandsk-fag-og-yrkesopplaering-erfaringsrapport-2024>

NOKUT (2019): *Erfaringsrapport: Godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring*. Hentet fra https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2019/erfaringsrapport_godkjenningsordningen-for-utenlandsk-fyo.pdf

NOU 2022: 18 (2022). *Mellom mobilitet og migrasjon. Arbeidsinnvandreres integrering i norsk arbeids- og samfunnsliv*. Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/feeda3a5578449ae9ef3b865f0f13e29/no/pdfs/nou202220220018000dddpdfs.pdf>

OECD (2017): *Making Integration Work. Assessment and Recognition of Foreign Qualifications*. OECD. Hentet fra https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/making-integration-work-assessment-and-recognition-of-foreign-qualifications_9789264278271-en

OECD (2022): *Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Norway*. OECD. Hentet fra <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/6109d927-en/index.html?itemId=/content/publication/6109d927-en>

OECD (2023): *Challenges in the recognition process and the cost of non-transferability of foreign qualifications*. Presentert på International Workshop on the assessment, recognition and validation of qualifications and skills for beneficiaries of temporary protection from Ukraine, 03.11.2023. OECD.

OECD (2024): *Improving the assessment, recognition and validation of qualifications and skills of beneficiaries of temporary protection from Ukraine in France. Final report*. OECD. Hentet fra

<https://www.oecd.org/en/about/programmes/dg-reform/improving-the-assessment-recognition-and-validation-of-skills-and-qualifications-for-btp-from-ukraine-in-france.html>

Riksrevisjonen (2019). *Riksrevisjonens undersøkelse om godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet*. Dokument 2:13 (2018–2019). Hentet fra https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2018-2019/godkjenning_utenlandsk_utdanning.pdf

Riksrevisjonen (2023). *Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget*. Dokument 3:1 (2023–2024). Hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2023-2024/oppfolging-av-forvaltningsrevisjoner-2023.pdf>

Samordna opptak (2024). Universitet og høyskole – Realkompetanse. Hentet 04.06.2024 fra <https://www.samordnaopptak.no/info/opptak/opptak-uhg/andre-veier-til-opptak/realkompetanse/>

Store norske leksikon (2024): Realkompetanse. Hentet 04.06.2024 fra <https://snl.no/realkompetanse>

UNESCO og Europarådet (1997): *Lisboakonvensjonen. Med kriterier og prosedyrer*. Kunnskapsdepartementet. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/uh/lisboakonvensjonen/f-4260_web.pdf

UNESCO (2019). *Global konvensjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning*. UNESCO. Hentet fra <https://lovdata.no/traktat/2019-11-25-29>

UNESCO og Council of Europe (2004). *Joint ENIC/NARIC Charter of Activities and Services. The Committee of the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region, 9 June 2004*. Hentet fra <https://www.enic-naric.net/fileusers/Charter.en.pdf>

UNESCO og Council of Europe (2019). *Guidelines for National Information Systems. The Committee of the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region. Eight Session, 28 June 2019*. Hentet fra https://www.enic-naric.net/Upload/Documents/Guidelines_National_Online_Information_Systems_ENGLISH.pdf

Universitets- og högskolerådet (2023): *Hur har det gått på arbetsmarknaden för invandrade personer med utländsk högskoleutbildning? Utlåtanden över utländsk högskoleutbildning och integration på arbetsmarknaden på längre sikt.* UHR:s rapportserie 2023:6. Hentet fra https://www.uhr.se/globalassets/_uhr.se/publikationer/2023/uhr_rapport-2023-6_hur-har-det-gatt-pa-arbetsmarknaden_v2.pdf